LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 86 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Lapkričio (November) 12, 1968, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Visiems graži proga
"Nieko" neturi pralaimėti
Žaidimas gyvybėmis
Mažumos prezidentas
Napalmas ant šunų
Garbingas įsipareigojimas

Rašo **A. Bimba**

Ne tik "Laisvėje" skaitėte, bet tie, kurie klausotės lietuviškų radijo programų, girdėjote pranešimą, jog įžymusis Lietuvos operos solistas Virgilijus Noreika tikrai koncertuos mūsų didmiestyje. Tai bus proga visiems New Yorko ir jo plačių apylinkių lietuviams pasiklausyti visų pripažinto bene įžymiausio šių laikų lietuvio dainininko balso. Tai reta proga, ir reikia manyti, kad niekas jos nepraleis.

Kaip garsinama, Noreikos koncertas ruošiamas Brooklyno Academy of Music salėje lapkričio 24 dieną. Šiuos žodžius rašant dar nepaskelbta, bet sakoma, kad įėjimas bus aukštokas — $3, $4 ir $5.

— — —

Mūsų naujasis prezidentas žada nesikišti į Vietnamo karo ir Paryžiaus derybų reikalus. Tegu prezidentas Johnsonas jais rūpinasi.

Komercinėje spaudoje sakoma: Nixonas su tokia "gudria" politika nieko neturi pralaimėti. Nežiūrint, kaip karas užsibaigs, bus daug Amerikos žmonėse nepasitenkinimo. Jei Johnsonas jį užbaigs, tuomet "tulžis" jam atiteks. Nes tai juk jo karas...

Karą užbaigus, gera dalis jam skiriamų lėšų bus nukreipta į Amerikos žmonių gyvenimo poreikius. O kam už tai bus "kreditas"? Žinoma, prezidentui Nixonui ir republikonų partijai. Žmonės sakys: žiūrėkite, Johnsonas ir demokratai bilijonus žarstė karui, o Nixonas ir republikonai juos išleidžia žmonių gerovės pakėlimui!

— — —

Žinoma, tai reiškia žaidimą žmonių —amerikiečių ir vietnamiečių—gyvybėmis. Juk kas savaitė šimtai jų krinta karo laukuose.

Bet ar tai svarbu? Ar prieš rinkimus dėlei to naktimis nemiegojo Johnsonas ir Nixonas? Tai kodėl dabar dar keletą mėnesių negalima papolitikuoti?

Atrodo, jog taip ir bus daroma...

— — —

Keista ir baisiai neteisinga yra mūsų prezidento rinkimų sistema. Nixonas atstovauja tik didelei mažumai Amerikos piliečių, o jis valdys šalį.

Jis gavo tik apie 30,450,000 balsų. O Humphrey ir Wallace kartu gavo apie 39,400,000 balsų. Dar prie šių reikia pridėti šimtą kitą tūkstančių balsų, paduotų už mažas kairiąsias partijas.

Negavęs daugumos balsų tapo prezidentu!

Seniai kalbama apie tos sistemos pakeitimą. Kongresas galėtų tą padaryti. Bet iki šiol tos kalbos tik kalbomis ir pasiliko. Atrodo, kad tokia rinkimų sistema patinka didžiosioms kapitalistinėms partijoms.

— — —

Vienos Ohio valstijoje kolegijos ir vienos Californijos valstijoje kolegijos studentai paskelbė, kad jie viešai napalmu sudegins-iškeps du šuniukus. Tai būsiąs jų protestas prieš šitą barbarišką Vietnamo karą.

Tai, žinoma, gaila nekaltų gyvūnėlių. Bet studentai sako: Juk milijoną kartų labiau gaila nekaltų žmonių, bet ar tie, kurie šiandien Ameriką valdo, su juo skaitosi? Jie Vietname napalmą vartoja prieš nekaltus žmones!

— — —

Mūsų "Laisvės" vajus eina pirmyn gan gražiu tempu. Matosi, kad laisviečių daugumą jaučia didelę, garbingą pareigą vajų davesti iki sėkmingos pergalės.

Svarbu kiekvieno asmeniškas įsipareigojimas vajuje dalyvauti. O dalyvavimo formą nesunku susirasti. Ypač kiekvienas gali prisidėti su auka į penkiolikos tūkstančių dolerių fondą.

Kongresan išrinkta pirmoji negrė moteris

Brooklyno 12-ame kongresiniame distrikte laimėjo negrų vadovė Mrs. Shirley Chisholm, 43 m. amžiaus. Ji nugalėjo republikonų-liberalų kandidatą James Farmer. Ji gavo 35,239 balsus, o jos oponentas — 13,615.

Mrs. Chisholm bus pirmoji negrė moteris Kongrese. Tai didelis negrų ir rasinės diskriminacijos priešų laimėjimas.

Per pastaruosius keturis metus ji buvo New Yorko valstijos legislatorė. Padėjo negrams ir puertorikiečiams studentams. Kovojo prieš rasinę diskriminaciją.

Amerikiečiai turi grįžti namo, šaukia Italijos demonstrantai

Roma.—Tūkstančiai šiaurytinės Italijos žmonių sudarė didžiulę protesto demonstraciją prie Jungtinių Valstijų militarinio orlaivyno bazės arti Aviano miesto. Demonstrantai reikalavo, kad amerikiečiai nešdintųsi iš Italijos.

Italijos komunistų vadovas C. Galussis, demonstracijoje kalbėdamas, nurodė, kad Šiaurės Vietnamo bombardavimo sulaikymas yra pasaulio taikos jėgų laimėjimas. Dabar Vietnamo karas turi būt baigtas.

Nepriklausomas socialistas parlamento atstovas V. Origla sakė, kad taikos jėgų laimėjimas sudaro dabar galimybę Italijoje ir visur kovoti prieš JAV bazes ir militarinę NATO organizaciją.

Londonas. — P. Sikh nuteistas visam gyvenimui kalėti už nužudymą savo nėščios dukters.

Nemažėja negrų bedarb. skaičius sako valdiškas departamentas

Washingtonas. — Valdiškasis Darbo Departmentas savo raporte skelbia, kad negrų bedarbių skaičius neikiek nemažėja, bet turi tendenciją didėti.

Patyrinėjus 20-yje didžiųjų miestų patirta, kad bendras negrų bedarbių skaičius sudaro 7.5 procentų visos darbo jėgos, kuomet bendras visų bedarbių skaičius sudaro 3.3 proc. visos darbo jėgos.

Tarp 16 ir 19 metų jaunuolių negrų bedarbių tris kartus daugiau, kaip baltųjų bedarbių.

Maskva.— Tarybų Sąjungoje pirmasis širdies persodinimas nepavyko, ligonė mirė.

Meksikos Miestas.

— Vyriausybė atstatė iš tarnybos savo ambasadorių Indijoje, vieną geriausių rašytojų Octavio Pazą už pasisakymą prieš studentų persekiojimus.

Kunigai sukilo prieš arkivyskupą

San Antonio, Tex.— Daugelis Romos katalikų kunigų sukilo prieš arkivyskupą R. E. Lucey. Sukilusius kunigus remiantieji, daugiausia meksikiečiai, skelbia arkivyskupui ekonominį boikotą.

Arkivyskupas pareiškė, kad kunigai privalo "klausyti savo vyresniųjų", o neklausantieji galį būt baudžiami ir net po mirties atsakyti už nuodėmes.

Sukilusieji kunigai net kreipėsi pas popiežių, kad jis suvaldytų arkivyskupą, kuris jau suspendavo keliolika kunigų.

Negrų rajonai už Humphrey balsavo

New Yorkas. — Harlemo ir kitų negrų rajonų, taipgi neturtingųjų rajonų piliečiai balsavo už Humphrey nuo 90 iki 97 proc. Nixonas ir Wallace šiuose rajonuose visai mažai balsų tegavo.

Kitų miestų panašiuose rajonuose taipgi Nixonas ir Wallace labai mažai balsų tegavo.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo su 1 d. spalio
ir tęsis iki 31 d. gruodžio, 1968 m.

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	2970
Connecticut valstijos vajininkai	2137
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1593
V. Vilkauskas, St. Petersburg, Fla.	1032
Philadelphia, Pa.	988
So. Boston, Mass.	732
M. Valilionienė, Miami, Fla.	680
N. J. valstijos vajininkai	620
Vera Smalstienė, Livonia, Mich.	576
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	564

Geo. Shimaitis, Brockton, Mas.	558
A. Račkauskienė - M. Kazlauskienė, Haverhill, Mass.	504
P. Bočis, Great Neck, N. Y.	492
E. Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	420
Marytė Smalstienė, Ludington	324
Chicago, Ill.	310
A. Bernat, Los Angeles, Calif.	288
LLD 87 kp., Pittsburgh, Pa.	280
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.	276
V. Sutkienė—V. Taraškienė, San Francisco, Calif.	252
A. J. Pranaitis, Philadelphia, Pa.	252
So. Boston, Mass.	240
Rochester, N. Y.	234
S. Penkauskienė—A. Shupetrienė, Lawrence, Mass.	228
M. Žiedelis, Nashua, N. H.	144
Kanadiečiai	113
C. K. Urban, Hudson, Mass.	84
L. Tilwick, Easton, Pa.	72
Pittsburgh, Pa.	72
Geo. Žebrys, Cleveland, Ohio	56
LLD 20 kp., Binghamton, N. Y.	36
J. Stanienė, Baltimore, Md.	36

(Tąsa 4-tam pusl.)

KABLEGRAMOS IŠ LIETUVOS

Atidarytas liaudies meno turtų muziejus

Vilnius. — Lapkričio 5 d. pirmieji lankytojai atėjo į Lietuvos TSR Istorijos ir Etnografijos Muziejų, įsikūrusį Gedimino kalno papėdėje.

Muziejaus atidarymas — ne eilinis mūsų kultūrinio gyvenimo įvykis. Ilgus metus įvairių sričių specialistai rinko ir kaupė neįkainuojamus istorijos, etnografijos, liaudies meno turtus.

Muziejaus aštuoniose erdviose salėse išstatytas didžiulis lobis — 175.000 eksponatų, pasakojančių apie turtingą Lietuvos istorinę praeitį, supažindinančių su prosenolių gyvenimu, buitimi amžių tekmėje, atskleidžiančių geriausius, ryškiausius lietuvių tautos charakterio bruožus, revoliucines liaudies tradicijas, nuolatinį grožio ir gėrio siekimą.

Ši plati praeities materialiniu ir dvasinių vertybių sankaupa pirmą kartą Lievoje tapo prieinama plačiajai visuomenei.

Vilniuje šis muziejus bus dar viena gausiai turistų ir ekskursantų lankoma vieta.

X

Mirė Mazurkevičius

Vilnius. — Maskvoje mirė senas Lietuvos revoliucinio judėjimo dalyvis, pensininkas Kazimieras Mazurkevičius.

Mazurkevičius gimė 1894 m. balandžio 5 d. Zarasų rajono Zaduojos kaime, vargingo amatininko šeimoje. Tėvams mirus, dešimtmetis berniukas pelnėsi duoną, piemenaudamas pas buožes. 1911 m. pradžioje jis išvyko į Rygą, čia dirbo tekstilės fabrike, vėliau batsiuvio mokiniu.

1912 metais Mazurkevičius įstojo į Latvijos Socialdemokratų Rygos lietuvių organizaciją, dirbo lietuvių draugijoje "Giedra", rinko aukas lietuvių darbininkų laikraščiui "Vilnis".

1918 m. Mazurkevičius grįžo į Lietuvą. Susikūrus Lietuvoje tarybų valdžiai, jis dirbo Lietuvos Kompartijos Rokiškio apskrities komiteto instruktorium. Užėmus Rokiškį kontr-revoliucionieriams, Mazurkevičius kartu su kitais partiniais ir tarybiniais darbuotojais pasitraukė į Daugpilį, įstojo į Raudonąją Armiją ir ten dirbo politiniu darbuotoju.

Prasidėjus antrajam pas. karui, Mazurkevičius iki 1945 metų tarnavo Raudonojoje Armijoje. Pokario metais jis gyveno ir dirbo partinį darbą Maskvoje.

X

Kauno Istorijos Muziejuje atidaryta Latvijos ir Lietuvos dailiosios keramikos meistrų darbų paroda.

X

Aktorių namuose įvyko pirmasis liaudies teatrų kūrybinis vakaras, kuriame savo darbus parodė Tauragės, Vilniaus miesto Dzeržinskio Klubo, Statybininkų Kultūros Rūmų ir Kauno Mokytojų Namų liaudies teatrai.

X

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos geografijos skyriaus fizinės geografijos sektoriaus vadovas, geologijos ir mineralogijos mokslų kandidatas Vytautas Gudelis apgynė mokslų daktaro dizertaciją.

Antanas Vaivutskas

TSRS kviečia Nixoną Pasaulio taikai darbuotis

Maskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė, sveikindama prezidentinius rinkimus laimėjusį Nixoną, ragino normalizuoti santykius tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos.

Pirmas žygis santykiams normalizuoti — Vietnamo karo baigimas. Socialistinės revoliucijos 51-ąją metinę sukaktį minėdamas iškilmingame posėdyje, TSRS premjero pirmasis pavaduotojas Mazurovas priminė, kad Jungtinėms Valstijoms ir Tarybų Sąjungai reikia bendrai darbuotis pasaulinei taikai.

Nacion. Išsilaisvinimo Frontas ragina pašalinti taikai kliutis

Paryžius. — Pietų Vietnamo Nacionalinio Išsilaisvinimo Fronto delegacija, pilnai pasiruošusi dalyvauti taikos derybose, reikalauja, kad Jungtinės Valstijos privalo pašalinti taikos derybos kliutis.

Dabar vyriausią kliutį sudaro Pietų Vietnamo prezidentas Thieu, atsisakydamas atsiūsti Paryžiun delegaciją. Jis sako, kad jo delegacija nesėdės prie vieno taikos derybų stalo su Nac. Išsilaisvinimo Fronto delegacija.

N. I. Fronto delegacijos vadovė N. T. Binh teigia, kad Jungtinių Valstijų pareiga pašalinti prez. Thieu sudarytą kliutį ir eiti prie taikos derybų.

Užmuštas artistas Novarro

Los Angeles, Calif. — Namuose rastas užmuštas artistas Ramon Novarro 69 metų amžiaus, pasižymėjęs daugelyje filmų.

Bilbao vyskupas terorizuoja tuos kunigus, kurie streikuoja

Madridas. — Bilbao vyskupas Pablo Gurpide suspendavo daugiau kaip šimtą kunigų, dalyvaujančių sėdėjimo streike diocezijos seminarijoje.

Prieš vyskupą sukilo daugiau kaip 700 kunigų, priešingų palaikyti Franko diktatūrą, kurią vyskupas Gurpide užgiria ir diktatoriui Franko padeda terorizuoti diktatūrai opoziciją.

Valstijos šalininkai laimėjo rinkimus

San Juan. — Rinkimuose daugiausia balsų gavo Louis Ferre, kandidatavęs gubernatoriaus vietai. Progresyvių partija, kurios jis buvo kandidatu, laimėjo daugumą Atstovų Bute ir keleto miestų majorais.

Progresyvių partija stoja už Puerto Riko pasiskelbimą 51-ąja JAV valstija, kaip neseniai patapo valstijoms Alaska ir Hawaii.

Militarinė junta baudžia demonstrantus

Atėnai. — Graikijos militarinė junta uždėjo sunkias bausmes 41 demonstrantui, dalyvavusiam buvusio premjero Papandreou laidotuvėse. Jie gavo po tris ir keturis metus kalėjimo.

Papandreou laidotuvėse susidarė priešfašistinė demonstracija, kurioje dalyvavo apie 300,000 žmonių, reikalaujančių grąžinti demokratiją.

Salem, Mich.— D. Wright širdies smūgiu mirė bevairuodamas lėktuvą. Keleivis D. Steele sėkmingai nutupdė lėktuvą, nors pirmiau jis nėra lėktuvu keliavęs.

Teisia tris nacius už 40,000 žydų mirtį

Bona. — Karl Opperman ir du kiti buvę Hitlerio armijoje viršininkai teisiami Bochumo mieste, kaip karo kriminalistai.

Liūdininkai aiškina, kad jie yra nužudę Lenkijoje apie 40,000 žydų.

Tarybų Sąjunga vėl persergėjo Izraelį

Maskva. — Tarybų Sąjunga persergėjo Izraelį, kad jis turės atsakyti už naujų karinių žygių kartojimus prieš arabus.

Dažnai pasikartoja apsišaudymai tarp Izraelio ir arabų.

Komunistai susitarė

Paryžius. — Prancūzijos Kompartijos delegacija grįžo iš Maskvos, susitarusi Čekoslovakijos klausimu.

Kompartijos sekretorius Rochet pranešė, kad per porą dienų tarėsi ir priėjo bendros nuomonės. Pirmiau Prancūzijos Kompartijos vadovai kritikavo Tarybų Sąjungą už įsikišimą į Čekoslovakiją.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Ką mums duos "naujoji šluota"?

JAU visiems žinoma, kad rinkiminėje kampanijoje kapitalistinių partijų kandidatų iškilmingai sudėti pažadai mažai tereiškia. Jie daromi piliečių balsų laimėjimui. Po rinkimų jie būna gražiai pamiršti. Veikiausia ne kitaip bus ir po šių rinkimų.

Išrinktasis prezidentas Richard Nixon pažadų nesigailėjo, ir, žinoma, jais laimėjo rinkimus. Nusivylę demokratais su Johnsonu ir Humphrey priešakyje, Amerikos žmonės prie valstybės vairo pasistatė republikonus su Nixonu ir Agnew priešakyje. Iš jų jie daug tikisi.

Bet dar porą mėnesių mūsų šalies vidinę ir užsieninę politiką vairuos prez. Johnsonas. Todėl gal per anksti reikalauti iš Nixono, kad jis jau tuoj pasirodytų su darbais. Bet su kai kuo jis jau greitai pradės pasirodyti. Jis pradės sudarinėti savo kabinetą. O kabinete bene svarbiausias yra Valstybės sekretoriaus postas. Niekas neabejoja, kad Dean Rusk eis laukan.

Ką jo vieton pasiskirs naujasis prezidentas? Jau spėliojama, kad būsimuoju Valstybės sekretorium veikiausia bus New Yorko valstijos gubernatorius Nelson Rockefelleris. Tokia esanti padaryta sutartis tarp Nixono ir Rockefellerio, už pastarojo aktyvišką paramą rinkiminėje kampanijoje. Gal tik vienas argumentas likęs prieš Rockefellerį, būtent, kad jis Nixono laimėjimo kolumnon neįrašė New York valstijos vardo. Kaip žinia, šioje valstijoje Humphrey laimėjo balsuotojų daugumą.

Taip pat labai smarkiai Nixonas kritikavo dabartinį Johnsono Valstybės prokurorą Mr. Clark. Jį kaltino nesiėmimu visų priemonių Amerikos žmonių protekcijai nuo kriminalinių elementų. Girdi, miestuose vakarais ir naktimis nebegalima saugiai ypač mūsų mielosioms moterims pasirodyti gatvėse. Nixonas žadėjo, rinkimus laimėjęs, be jokių ceremonijų išmesti dabartinį prokurorą ir duoti mums žmogų su "kietu nugarkauliu." O tai irgi svarbus postas prezidento kabinete.

Bet, žinoma, prieš Amerikos žmones šiandien svarbiausias klausimas yra Vietnamo karo likvidavimas. Nixonas pažadėjo pilniausiai kooperuoti per likusį laikotarpį su prezidentu Johnsonu karo reikalais. Jis remsiąs visus jo žygius "garbingai taikai" pasiekti Pietrytinėje Azijoje. Tačiau eina iš Paryžiaus gandai, kad ten einančios derybos sulėtės, ilgiau užsitęs, nes visos pusės lauks mūsų naujo prezidento. Dabartinis prezidentas nei norės, nei stengsis imtis griežtų priemonių šio karo baigimui. Tegu tos jo privirtos "košės" paragaus ir naujasis prezidentas.

Tai būtų labai bloga, jeigu šie gandai pasitvirtintų praktikoje. Tai reikštų, kad dar porą mėnesių nebus siekiama paliaubų, kad Pietų Vietname tęsis mūšiai ir kraujo liejimas. Čia jau galėtų ir turėtų Nixonas nebedelsiant aiškiai pasisakyti už karo baigimą. Tai daug reikštų.

Šios kelios savaitės iki naujojo prezidento inauguracijos sausio mėnesį nežada jokių griežtesnių, didesnių, svarbių posūkių nei namie, nei užsienyje. Tai beveik naturalu. Kam seniesiems valdovams imtis naujų pareigų, kai jų viešpatavimo dienos jau suskaitytos?!

Apie tautos suvienijimą

KARŠTAI dėkodamas Amerikos žmonėms už juo pasitikėjimą ir išrinkimą prezidentu, Nixonas statė vienu iš didžiausių savo pareigų ir troškimų tautą "suvienyti." Tauta esanti skaudžiai pasidalijusi. Juk tai parodė ir rinkimų rezultatai. Jis laimėjo tiktai keliais šimtais tūkstančių balsų. Humphrey ir Agnew pasekėjai nusivylę ir supykę. Juos reikia laimėti savo pusėn. Tai puikiai žino Nixonas. Spėjama, kad šiose tautos apvienijimo pastangose neužteks tik gražių žodžių ir garsiai skambančių frazių apie vienybę. Naujasis prezidentas turės savo kabinete ir kituose nuo jo priklausančiuose valstybės organuose nepasigailėti aukštų vietų ir buvusiems rinkimuose savo oponentams. Neturės pamiršti nei demokratų, nei Wallace kandidatūros šalininkų.

Bet čia tik viena "tautos suvienijimo" problema. Kita, ir gal dar sunkesnė, tai juodųjų ir baltųjų žmonių apvienijimas. Milžiniškoje daugumoje negrai balsavo už Humphrey. Jie nepasitikėjo Nixonu. Jie jo bijojo. Kaip juos pasiekti ir įtikinti, kad naujasis prezidentas nėra toks, kokiu jie jį vaizdavosi? Tai nelengva Nixonui problema.

Išgirdę, kad Nixonas laimėjo, kai kurie negrų vadai neslėpė savo gilaus nusivylimo ir baimės. Jeigu jis norės juos atversti ir laimėti, turės gerai paprakaituoti. Pamatysime...

Kas ką rašo ir sako

TRUPUTIS IR BLAIVAUS PROTO

Kanados klerikalų "Tėviškės žiburiuose" (spalio 31 d). skaitome iš Toronto korespondenciją "Nūdienės apraiškos Lietuvos literatūroje." Iš jos sužinome, kad ten buvo surengta minėta tema paskaita. Susirinkę 60 žmonių. Paskaitininku buvęs iš Montrealio Vytautas A. Jonynas.

Gaila, kad iš pačios paskaitos nieko nepacituota. Tik keliais žodžiais ji "atpasakota." Girdi, Jonynas pasakęs, korespondento Pr. Alšeno žodžiais:

> Posūkis pasireiškęs chruščiovinio atoleidžio laikotarpyje, kai pagerėjo kūrybinės sąlygos. Nuo to laiko užaugo poetų, kurių eilėraščiuose pasireiškia jau tikra kūryba. Net ir tuose eilėraščiuose, kurie išeivių paprastai laikomi propagandiniais, būna drąsių pasisakymų, apvilktų satyrine forma (pav., G. Astrauskas). Paskaitininkas citavo visą eilę pavyzdžių, kuriuose atsispindi humanistinė dvasia, meninis išgyvenimas. Tokių tarpe yra J. Marcinkevičius, J. Degutytė, S. Geda, M. Martinaitis, J. Vaičiūnaitė, A. Baltakis ir kt.
>
> Prozinę kūrybą V. A. Jonynas palietė gana trumpai, suminėdamas J. Avyžiaus "Kaimą kryžkelėje," V. Petkevičiaus romaną "Apie duoną, meilę ir šautuvą" ir kitus. Šioje srityje esą nedaug pasiekta..."

Po to buvęs visa eilė klausimų ir pasisakymų. Be kitų:

> Ilgesniu žodžiu pasisakė rašyt. J. Kralikauskas. Jis labai šiltai atsiliepė apie paskaitininką V. A. Jonyną, kurio kritikos raštus seniai skaitęs spaudoje. Tikroji poezijoje nesą propagandos. Jeigu Lietuvoje būtų tik Janinos Degutytės 5 rinkiniai, jau būtų kuo didžiuotis ir džiaugtis. Bet geras reiškinys esąs ir Mieželaičio premija. Ji daug padėjusi tenykščiams lietuviams rašytojams, nes iškeltieji rašytojai tenai esą įtakingi. Justinas Marcinkevičius esąs talentingas ir drąsus. Literatūra tautoje yra tautos valios reiškėja ir jos gaivalingumo apraiška. Džiaukimės, kad ten kūryboje yra prošvaisčių, ne tik poezijoje, bet ir kitose srityse."

Matyt, kad tiek Jonyno paskaitoje, tiek po jos įvykusiose diskusijose ir pasisakymuose būta neblogos ir blaivaus proto dozės. Gerai, kad tiek paskaitininkas, tiek susirinkusieji neprakeikė ir neišplūdo, kaip "veiksniuose" priimta, visko, kas veikiama ir kuriama Lietuvoje. Gerai, kad jau pradeda, nors labai nedrąsiai, kai kurie pabėgėliai pripažinti Lietuvos literatūroje aiškiausiai matomus didžiulius pasiekimus. Mes tai laikome labai geru reiškiniu, sveikintinu žingsniu pirmyn.

SUNKU IR SUPRASTI JŲ NACHALIŠKUMĄ

Viename savo aplinkraštyje, paskelbtame "vaduotojų" spaudoje, sm e t o n i n ė "Elta" kalba apie "Kolchozninko dieną" ir "Pajėsio kolchozą." Jos informacija esanti paimta iš spalio 13 d. Vilniaus "Tiesos." Bet štai mūsų rankose minėta "Tiesa," o visame laikraštyje nė su žiburiu nerasi nei "Kolchozninko dienos," nei "Pajėsio kolchozo."

"Tiesoje" kalbama apie "Žemdirbio dieną" ir apie "Pajėsio kolūkį." Kodėl "Dirva," "Keleivis," "Naujienos," "Draugas" ir kiti tos rūšies laikraščiai ir jiems "žinių" teikėja smetoninė "Elta" bijo gražių lietuviškų pavadinimų, o kolūkius vadina "kolchozais," kolūkiečius "kolchozninkais"? Juk tai nusidėjimas prieš lietuvių kalbą. Tai įžeidimas Lietuvai, kurios įstaigų, šiame atsitikime žemės ūkio vienetų, lietuviški pavadinimai nuolatos ir užsispyrusiai surusinami.

Pav., mes teisingai piktinamės, kai ignorantiški kitataučiai laikraščiai didmiestį Kauną vadina "Kovno," arba Lietuvos sostinę Vilnių vadina "Wilno". Argi Amerikos lietuviai neturi teisės šimteriopai labiau piktintis tais lietuviais redaktoriais, kurie sąmoningai pakeičia Lietuvos įstaigų pavadinimus, nepripažįsta jų lietuviškų pavadinimų? Juk tai neleistina tiek lietuvių kalbos, tiek paprasto lietuviško padorumo atžvilgiu.

TURĖTŲ SUSIRŪPINTI

"Liaudies Balse"kolumnoje "Pastabos" Z. Jankauskas rašo apie labai silpną Kanados sportininkų pasirodymą olimpiadoje. Iš to jo išvada:

> Tai aiškiai rodo, jog pas mus ne viskas gerai. Juk yra gabaus jaunimo, gabių žmonių. Tik jiems maža progų.
>
> Pas mus per daug progų visokiems išgvėrėliams, narkotikams, hipėms, ir jiems panašiems.
>
> Mūsų vadovai turėtų į tai atkreipti dėmesį ir imtis žygių padėtį pagerinti.

Ar krokodilas iš tikrųjų verkia?

Senos legendos pasakoja, kad krokodilai lieja ašaras, apverkdami ką tik prarytą auką. Ir apie žmogų, veidmainiškai liūdintį dėl kito nelaimės, kurią pats atnešė, sakoma: krokodilo ašarom verkia.

Švedų mokslininkai Ragnaras Fangė ir Knutas Nilsonas nutarė patikrinti, ar iš tikrųjų krokodilai verkia. Taip, iš tiesų jie gausiai lieja karčiai sūrias ašaras. Žinoma, ne iš gailesčio. Todėl, kad jų organizme per daug druskų.

Ropliai neturi gerai išvystytų inkstų. Tačiau jų organizmas turi kitą organą besikaupiančioms druskoms pašalinti. Šis organas krokodilų galvoje yra prie akių. Kai jis išskiria skystį, atrodo, kad plėšrusis roplys verkia. Dėl tų pačių priežasčių, išeidamos į sausumą dėti kiaušinių, verkia jūrų vėžlio patelės (Brazilija), jūrų gyvatės.

Žmogus ir kiti gyvūnai, neturi specialių liaukų druskoms išskirti, negali gerti sūraus jūrų vandens. O krokodilai, jūrų ropliai, kai kurie jūrų paukščiai — albatrosai, žuvėdros, pelikanai, audronašos — ši vandenį geria. "Ašarinis inkstas" pašalina nereikalingas druskas ir aprūpina organizmą gelu vandeniu.

Prof. nuomonė ir pasisakymai apie šių dienų Lietuvos jaunimą

Amerikos žmonės labai susirūpinę savo jaunimo šių dienų nuotaikomis. Daugelis yra labai pesimistiškos nuomonės. Bet su jaunimu turi "problemą" ir socialistiniai kraštai. Kalbama apie tėvų ir vaikų "konfliktą" ir Lietuvoje. Štai Lietuvos "Tarybinė moteris" tuo klausimu daro tam tikros rūšies apklausinėjimą. Žurnalo Nr. 9-tame į klausimus atsakinėja prof. Fizikos-matematikos mokslų daktaras Paulius Slavėnas. Jo atsakymai, mums atrodo, bus įdomūs ir mūsų skaitytojams. Todėl čia juos pateikiame. — Redakcija.

Klausimai ir atsakymai

Prieš atsakydamas į Jūsų iškeltus klausimus, pareiškiu, kad, mano manymu, "jaunimo ir senimo" — kitaip "tėvų ir vaikų" problema iš esmės mažai pakito per kelis pastaruosius tūkstantmečius. Tie patys nusiskundimai, tos pačios paguodos kartojasi nuo senovės Egipto laikų. Tačiau iš tikrųjų jaunimas nėjo ir neina savitais keliais, o seka vyresniaisiais — jei ne tais, tai kitais: čia visas skirtumas. Šalia "tėvų" atsiranda visokių "krikštatėvių" bei "įtėvių" iš vyresniųjų tarpo. Visokie "jaunimo ir senimo" nesutikimai tėra vyresniųjų įtakos konfliktai.

1. Kuo skiriasi šių dienų jaunimas nuo jūsų laikų jaunimo?

Šių dienų jaunimas skiriasi nuo mano laikų jaunimo (esu gimęs šio šimtmečio pradžioje) tuo, kad mano laikais jaunimas mokėsi reakcininkų suvaržytoje mokykloje dar su privalomomis maldomis už carą ir godžiai sėmėsi iš šalies revoliucines nuotaikas. Dabartinis jaunimas mokosi progresyvioje socialistinėje mokykloje, o iš šalies jei ko kitoniško gauna, tai tik reakcinių, mūsų visuomenei priešiškų įtakų.

2. Kas jums patinka dabartiniame jaunime ir kas ne?

Patinka ar nepatinka man dabartinio jaunimo pažiūros į gyvenimą? Tam tikros dalies jaunimo — nepatinka. Galvoja jie primityviai

Pasaulis esąs puikiai parengtas pobūvio stalas, bet vietų prie jo visiems neužteksią. Iš to seka praktiška išvada: grūskis prie to stalo pagal savo išgales ir sugebėjimus, o silpnesnius konkurentus, mandagiai tariant, išprašyk, kad nesipainiotų ant kelio...

3. Kokia linkme, jūsų manymu, reikėtų pakreipti jaunimo auklėjimą?

Esamoji auklėjimo linkmė yra teisinga. Tačiau "kreipimas" tąja linkme dar per silpnas: per daug esama deklaracijų, pamokslų, beletristikos, per mažai tikslingo, socialoginiais bei psichologiniais tyrimais pagrįsto priėjimo prie reikalo.

4. Kokia jūsų nuomonė apie auklėjimo sistemą? Ar patenkina jus mūsų darželis, mokykla, aukštoji mokykla?

Mūsų auklėjimo sistema būtų daug efektyvesnė, esant glaudesniam ryšiui tarp auktosios mokyklos ir žemesnių auklėjimo grandžių. Labai įtariai žiūriu į tai, kad jaunimas vengia pedagoginio darbo. Čia slypi ne vien malonesnio darbo siekimas, bet ir pilietiškumo stoka.

5. Ką jūs laikote lemiamu veiksniu jaunimo auklėjime?

Iš trijų veiksnių (šeima, mokykla, visuomenė) lemiamas vaidmuo jaunimo auklėjime dabar priklauso, tur būt, visuomenei, nes šeimose apstu senų atgyvenų, o mokykla pati dar silpna.

6. Kokį žmogų formuoja mūsų amžiaus dailė, literatūra, kinas, televizija, politika?

Žmogų formuoja visų pirma realus, neįsivaizduotas, kasdienis gyvenimas — darbas, visuomeniniai santykiai, politika. Menas tik padeda žmogui formuotis — ir tik tuomet, jei žmogus pats formuojasi realiame gyvenime, išsiugdo skonį, pomėgius, "suorganizuoja" savo svajones ir siekimus. Kitaip menas tik praslenka trumpalaikiais, greit išblėstančiais įspūdžiais. Atsižvelgiant į žalią medžiagą, reikia pirmenybę mene atiduoti psichiką organizuojantiems veiksniams — harmoningai muzikai, darniems architektūriniams ansambliams, tvarkingam buities apiforminimui. Šia įtaka prasideda žmogų formuojąs meno veikimas.

7. Kokį jūs norėtumėte matyti mūsų jaunimą?

Norėčiau, kad jaunimas kuo anksčiausiai įprastų savarankiškai galvoti, kuo tvirčiau įsisąmonintų tarybinės visuomenės siekimus, vengtų blogų kompanijų ("kompanijos" dažniausiai esti blogos), atsispirtų bet kokiai girtuoklių, niurnų, chuliganų, intrigantų ir visokių reakcininkų įtakai.

Puertorikiečiai kovoja prieš Amerikiečius

San Juan, Puerto Riko. — Prieš rinkimų dieną ištiko gaisrai daugelyje balsavimams skirtų vietų, sprogimas amerikiečių kontroliuojamoje aliejaus firmoje, išvogimas 80 šautuvų ir daug amunicijos.

Kovotojai už šalies nepriklausomybę kai kur naudojo bombas prieš policiją. Keturi policistai, saugoję Texaco aliejaus firmą, buvo bombos sužeisti.

Atominis bandymas ir žemės drebėjimas

Las Vegas. — Bilijonierius Howard Hughes pasiuntė Washingtonan protestą prieš požeminius branduolinius bandymus, kurie galį toje apylinkėje sukelti žemės drebėjimus.

Atominiai mokslininkai dabar svarsto protestą ir padarys iš to išvadas.

Washingtonas. — Policija, naudodama ašarines bombas prieš riaušininkus, paleido revolverius darban ir dvi negres moteris peršovė.

Maskva. — "Pravdos" komentatorius Majevskis rašo, kad Jungtinių Valstijų spaudimu NATO šalys nusitarė padidinti militarines jėgas 15 procentų.

New Yorke kriminalizmas smarkiai plečiasi. Apiplėšimai padidėjo 53 procentais.

MOKYTI NEMOKU

Atleiskit,—mokytį nemoku,
Nes nuolat mokomas esu—
Ko reikia ar nereikia
žmoguį...
Net kartais akyse tamsu.

Ak, išmintingi patarėjai,
Jūs viską žinote geriau,
žmogaus iš tolo neregėję...
O aš su juo kartu miriau

Ir atgimiau su juo iš naujo
Po mūšių, darbo ir kančių.
Ne mistika—tą patį kraują
Srovenant gyslomis jaučiu.

Nemokau. Ir neabejoju
žmogaus darbais ir jo esme.
Kol jis kovoja ir galvoja,—
Tvirtai žengiu gimta žeme.

Juozas Macevičius

Kuršėnų tarybiniame ūkyje įsteigta vaikų muzikos mokykla. Ją lanko daugelis tarybinio ūkio darbininkų vaikų.

A. DILIO nuotraukoje matome vairuotojo Gyčio Indrelio dukrelę Raimondą su motina prie pianino.

KOVOJE SU TAMSA

Iš aklųjų pasaulio

"Apakusiam žmogui nėra didesnio pavojaus, — rašo poetas Antanas Jonynas, — kaip pasidavimas aklumo valdžiai, kaip fizinis ir net dvasinis izoliuotumas nuo žmonių, nuo visuomenės. Ilgiau užtrukęs toks izoliuotumas gali sukelti ir net sukelia begalinę depresiją, visišką žmogaus dvasinių jėgų atrofavimąsi. Nėra sunkesnio ir kilnesnio uždavinio dirbant su aklaisiais, kaip nugalėti, perlaužti, įveikti šį polinkį į izoliuotumą, į vienišumą.

Aš vaikystėje buvau nepaprastai aktyvios prigimties, neišsemiamos energijos vaikas. Net perdaug aktyvus ir gyvas. Galima įsivaizduoti, kaip aklumas veikia kitokios prigimties, kitokio temperimento žmones: melancholikus arba flegmatikus.

Eidamas į visuomenę, verždamasis į pilnamečio žmogaus kūrybinę veiklą, aklasis privalo nugalėti aklumą. Ir tai ne vienadienė kova. Aklumas panašus į slibiną, kuriam nuolat atauga nukirsta galva. Kovojant su aklumu dažnai suklumpama, grįžtama į desperaciją, nusiviliama. Užtat ir visuomenės dėmesys, jos parama turi būti nuolatinė."

Dar ne taip seniai vieninteliu kelias į gyvenimą aklajam buvo koks nors amatas. "Duonos iš mokslo ar meno nevalgysi",—jam kartodavo. Tačiau gyvenimas sugriovė tokias pažiūras. Yra žinoma nemaža žmonių, kurie sugebėjo nugalėti savo izoliuotumą, savo gyvenimo naktį, sugebėjo tapti kūrėjais. Kūrėjas visur — muzikoje, mene ir net moksle.

Daugelis aklųjų labai muzikalūs. Kai nusilpsta ar išnyksta regėjimas, ištobulėja kiti pojūčiai, kuriais aklasis labai subtiliai jaučia muziką, garsų meną. Visi žinome dainininkę Beatričę Grincevičiūtę. 1944 m. drauge su kompozitoriumi B. Dvarionu, nebijodama didelių sunkumų, ji koncertavo įvairiausiuose Lietuvos kampeliuose: kariniuose daliniuose, mokyklose, ligoninėse. O paskiau jos balsas kasdien skambėdavo per radiją. Anot Ant. Jonyno, Beatričė Grincevičiūtė, kaip retas kas, mokėjo nugalėti ir išorinius, ir vidinius sunkumus, kuriuos žmogui sukelia aklumas, mokėjo suplėšyti kibų ir stiprų aklumo voratinklį. Jos artimiausi padėjėjai visuomet būdavo jos pačios dvasios tvirtybė, imlumas ir drąsa.

Muzikinė visuomenė žino ir daugiau aklųjų muzikų, kurie savo talentu pelnė pasaulinę šlovę. Pavyzdžiui vokiečių kompozitorius ir pianistas Hermanas Kegleris (1889—1950). Po sunkios ligos jis dar vaikystėje neteko regėjimo. Šio šimtmečio pradžioje baigęs Leipcigo konservatoriją, jis kelis dešimtmečius koncertavo Vokietijoje ir kitose šalyse, atlikdavo Bethoveno, Šumano, Bramso, Šopeno, Listo fortepijoninius kūrinius. Drauge su koncertine veikla jis pasireikšdavo ir kaip kompozitorius. Parašė vieną simfoniją, uvertiūrą orkestrui, koncertą smuikui su orkestru, pjeses fortepijonui ir daug vokalinių kūrinių.

III tarptautiniame Čaikovskio konkurse Maskvoje dalyvavo jaunas prancūzų pianistas Alenas Karneseka. Iš Maskvos jis išvažiavo su laureato diplomu ir nuostabaus pianisto šlove. Alenas Karneseka skambina nuo ketverių metų. Baigęs Paryžiaus aklųjų mokyklą, mokėsi konservatorijoje, kur jo dėstytojai buvo tokie garsūs meistrai kaip Korto ir madam Lefebju. Dabar Alenas Karneseka atstovauja prancūzų fortepijoninei mokyklai, kuriai būdinga elegantiškumas ir emocionalumas. Labiausiai jis mėgsta Šopeną, jo kūrinius atlieka jausmingai ir net aistringai, drauge demonstruodamas didelį pianisto virtuoziškumą ir artistiškumą.

Aleno Karnesekos meilė muzikai turi šeimynines tradicijas. Motina kadaise svajojo būti muzike profesionale, tačiau sutrukdė karas. Dabar madam Karneseka lydi sūnų jo koncertinėse kelionėse.

* * *

Dar vaikystėje Lina Po pamilo žalius medžius, muziką, Dneprą... Žavėjosi muzikiniais garsais ir gamtos spalvomis. Ji mokėsi baleto ir lankė meno mokyklą. "Mane labai viliojo tapyba ir skulptūra, — prisimena Lina Po, — bet aš nenorėjau blaškytis ir pasišvenčiau baletui." Dešimtį metų ji šoko operos ir baleto teatruose Ukrainoje, kartu dirbo baletmeistere ir dėstė. Sukako trisdešimt šeši metai, ir staiga gyvenimas tartum nutrūko. Sunki meningito liga, paskui paralyžius ir... aklumas. Prasidėjo vienodai juodos dienos ir naktys, ir tokios pat juodos mintys: viskas baigta.

Tačiau tvirtos valios žmogus visada gali kurti. Kur ji girdėjo tuos žodžius? O gal tai jos pačios mintys? Kartą medicinos sesers ji paprašė plastelino. Gydytojai lengviau atsiduso: ligonė pradėjo kovoti už gyvenimą.

Lina Po tarytum vėl įžengė į šokio pasaulį. Pirmoji skulptūra — šokėjos barelje fas. Ji jo nematė. Bet tie, kurie matė, buvo nustebinti Linos Po talentu. Prasidėjo jos antrasis kūrybinis gyvenimas.

Ji guli prikaustyta prie patalo. Ant krūtinės lenta. Juda tik pirštai. Jie lipdo Paganinio skulptūrinį portretą. Erelio nosis, gilios veido raukšlės, kietai sučiauptos lūpos, ilgi plaukai,—galingas muzikas, kuriuo visuomet žavėjosi buvusi balerina.

"Kai aš lipdau plastinę formą, visuomet girdžiu muziką, kuri mane įkvepia ir padeda." Muzikos melodija padėdavo atkurti regimuosius vaizdus. Ir, žinoma, pirštai. Jie tapo itin jautrūs, sugebėdavo jausti skulptūros formas, proporcijas. 1946 m. Maskvoje buvo atidaryta pirmoji jos kūrinių paroda. Dabar jos skulptūrų galima pamatyti Maskvos, Kijevo, Riazanės, Permės muziejuose. Kiekvienas jos kūrinys — tai nepalūžusios dvasios ir nemarios gyvenimo meilės simbolis.

* * *

Aleksandrui Zotovui buvo dvidešimt aštuoneri metai, kai po sužeidimo fronte jis neteko regėjimo. Dar ligoninėje jam siūlė pagalvoti apie naują specialybę. Juk prieš akis dar visas gyvenimas. Bet Aleksandras Zotovas architektas. Nejaugi lemta žlugti visoms gyvenimo svajonėms, visiems kūrybiniams planams?

Ilgomis nemigo naktimis Nikolajus Ostrovskis mintyse kūrė romaną "Kaip grūdinosi plienas." O dieną diktuodavo. Aklasis istorikas Boškarevas skaitė studentams paskaitas. Bet Aleksandro Zotovo pasiryžimas dar neturėjo pavyzdžio: jis ir apakęs nusprendė likti architektu. Nusprendė kurti tiems, kurie mato.

Kovoti su tamsa jam padėjo tėvas, inžinierius. Meilė sūnui, tikėjimas jo pasiryžimu moraliai palaikė akląjį architektą sunkiausiomis gyvenimo akimirkomis. Tėvas paklojo ant stalo brėžinį. Paėmė sūnaus ranką ir nuvedė brėžinių linijomis. Pirštai, žinoma, negalėjo perskaityti brėžinio, tačiau tėvo paaiškinimai, rankų motorika ir ankstesnė patirtis (juk Aleksandas Zotovas ketverius metus buvo dirbęs architektu) padėjo matyti pastato proporcijas, formą, santykį su aplinka. Po pirmųjų sunkių pamokų prasidėjo dar sunkesnis ir drauge laimingesnis etapas — kūryba. Apie tai būtų galima daug ir plačiai kalbėti. Bet pasakysime trumpai. Šiandien Aleksandras Zotovas, kuris gyvena Taškente, yra Uzbekios TSR nusipelnęs statybininkas. Jis suprojektavo Margelano miestelį žydinčiame Ferganos slėnyje. Jis yra vienas iš Ferganos miesto rekonstrukcijos projekto autorių. Angreno upės slėnyje daug naudingų iškasenų — mineralų, įvairių rūdų. Čia kyla naujas Angreno miestas, kurio kūrėjų tarpe ir Aleksandras Zotovas.

Mes įpratę kartoti, kad talentas — tai darbas. O apie tarybinio architekto Aleksandro Zotovo darbą dar galime pasakyti — tai žygdarbis.

* * *

Akademikas Levas Pontriaginas. Garsus matematikas. 14 metų po nelaimingo atsitikimo jis netenka regėjimo. Bet berniukas mokosi, ir jo matematiniai sugebėjimai atkreipia daugelio dėmesį. 1925 m. jis įstoja į Maskvos universiteto fizikos - matematikos fakultetą. O sekančiais metais jau spausdina savo pirmąjį mokslinį darbą. Baigęs universitetą ir aspirantūrą, dirba Matematikos institute ir drauge skaito paskaitas Maskvos universiteto studentams. Tyrinėdamas topologiją, aklasis mokslininkas suformuoja dvejiškumo dėsnį, kuris buvo pavadintas jo vardu. Jo darbas "Nenutrūkstamos grupės" greitai išgarsėjo moksliniame pasaulyje. Ši jo knyga išversta į daugelį užsienio kalbų.

Neeiliniai įgimti gabumai ir padidintas darbingumas trisdešimties metų mokslininką jau apvainikavo matematikos mokslų daktaro ir profesoriaus laurais.

L. Pontriaginas pasiekė žymių laimėjimų automatinio reguliavimo ir svyravimų teorijose. Jo atradimai optimalinių procesų srityje plačiai pritaikomi moksle ir technikoje.

1962 m. už ciklą mokslinių darbų apie paprastas diferencialines lygtis ir jų pritaikymą optimalaus valdymo ir svyravimų teorijose L. Pontriaginui suteikiama Lenininė premija.

Jau daug metų aklasis profesorius Maskvos universiteto studentams skaito paskaitas apie diferencialines lygtis ir topologiją. Jis išaugino nemaža būrį jaunų talentingų mokslininkų, kurie toliau tęsia savo profesoriaus darbus. Jo mokiniai ir bendradarbiai visada žavisi profesoriaus dvasios tvirtumu, plačia erudicija ir interesais. Jis ne vien mokslininkas, bet ir subtilus gamtos mylėtojas ir sportininkas. Aklas žmogus išmoko slidinėti, čiuožti ir plaukioti!

Štai ko gali pasiekti žmogus, net ir regėjimo netekęs. O kaip dažnai mes, turėdami sakalo akis ir stiprias rankas, jas nuleidžiame, susidūrę su daug menkesniais sunkumais.

E. Leonaitė

"Mokslas ir gyvenimas"

Laikas viską patikrina, bet jo revizija neterminuota.

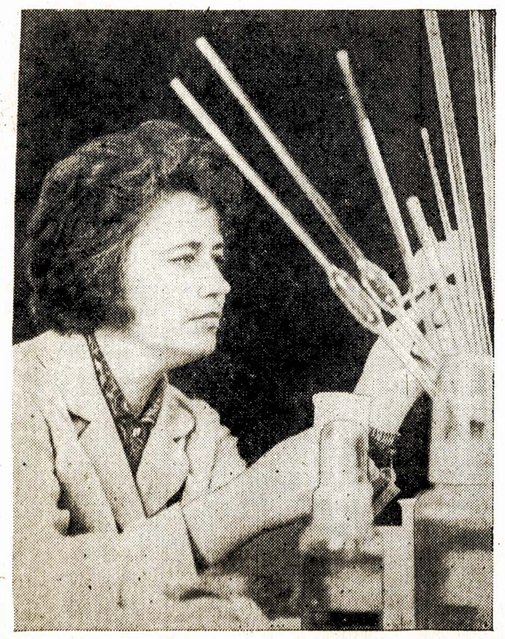

Kauno "Drobės" fabriko vyresnioji koloristė Irena Urbienė daug darbo skiria audinių kokybei pagerinti.
M. Ogajaus nuotrauka

"Kad rytai nušvistų aptemę"

(75-osioms Butkų Juzės gimimo metinėms)

Tai vienas iš daugelio anuometinių paradoksų: nors Butkų Juzė buvo gana gabus ir gana plačiai pagarsėjęs poetas, buržuazijos valdomoje Lietuvoje neišspausdintas nė vienas jo eilėraščių rinkinys.

Kas nesistengė pataikauti valdančiajai grietinėlei, kas troško šviesesnės ateities visiems darbo žmonėms, tam daug sunkiau būdavo prasimušti į viešumą. O Butkų Juzė...

"Aš esu paprastas kaimo dainius. Darbo ir prakaito gyvenime vargdamas, imu savo žodį ten, kur gražiausioji Lietuvos dalis — kaimiečių minios purvą braido, sunkiai laukų darbus dirba ir prakaite duoną valgo",— taip yra rašęs poetas dar 1928 metais.

Gimė Butkų Juzė (iš tikrųjų — Juozas Butkus) 1893 m. liepos 15 d. dabartiniame Klaipėdos rajone, Pažvelsio kaime. Jo kelias į mokslą, į šviesą — didelio pasiryžimo, skurdo, nuolatinių nepriteklių kelias.

1917 m. Voroneže (kur buvo evakuotas su kitais Lietuvos moksleiviais) baigęs gimnaziją, Butkų Juzė įstojo į Maskvos universitetą. Po metų grįžęs į Lietuvą, pateko į kaizerinių okupantų kalėjimą. O paskui jį persekiojo ir kalino jau "savo" buržuazinės Lietuvos, valdžia. Už tai, kad dalyvavo proletarinėje revoliucijoje, padėdamas tverti naują, darbo žmonių, valdžią. Už tai, kad reiškėsi pažangiojoje visuomeninėje veikloje. Už tai, kad jo eilėraščiai skambėjo ne taip, kaip būtų norėjusi ponija.

Gelbėdamasis nuo persekiotojų, poetas pasitraukė į užsienį. Studijavo Berlyno, Jenos universitetuose. 1924 m. baigęs studijas, Butkų Juzė grįžo į Lietuvą, gavo mokytojo darbą Klaipėdoje. Tačiau valdžiai vėl užkliuvo jo pažiūros, ir jis ištremiamas į Tauragės koncentracijos stovyklą. 1925 m. poetas išvyksta į Jungtines Amerikos Valstijas. Tiktai ir ten, deja, nelengva. "Gyvenau: pradedant laikraščių bendradarbiu, baigiant alaus bravoro darbininku, arba darbo asilu. Mokslą ir gabumą, jei tokį turėjau, į archyvą pasidėjau", — skaitome Butkų Juzės laiške.

Ir tai bene pats skaudžiausias jo gyvenime dalykas. Deja, perdaug dažnai jam tekdavo atidėti į šalį mokslą ir talentą ir grumtis su gyvenimo negandomis. Grįžęs iš Amerikos, poetas apsigyveno Tauragėje. Po fašistinio perversmo — vėl suimamas, uždaromas koncentracijos stovykloje... Blaškomas iš vietos į vietą, paskendęs materialiniuose rūpesčiuose, dažnai duonos kąsnį priverstas pelnytis įvairiais atsitiktiniais darbais, Butkų Juzė ilgam atitrūkdavo nuo literatūros, nuo kūrybos Todėl ir jo literatūrinis palikimas visais atžvilgiais žymiai kuklesnis, negu būtų galėjęs būti.

Pirmasias savo poezijos knygeles Butkų Juzė išspausdino, studijuodamas Vokietijoje. Tai — "Žemės liepsna" (1920), "Verkiančios rožės" (1921) ir "Paparčio žiedas" (1923). Šių rinkinių eilėraščiuose, nors daugeliu atvejų netobuluose ir nelygiaverčiuose, matyti pažangus poeto nusiteikimas, užuojauta paprastiems darbo žmonėms, susirūpinimas dėl jų ateities. Dėmesį patraukia valstietiška Butkų Juzės poezijos tematika, savotiškai valstietiškas poeto revoliucingumas. Tai, be abejo, plaukė iš paties autoriaus prigimties, iš jo nuoširdžios meilės kaimui. Paprastą vargdienį artojėlį poetas laikė moralinio pilnavertiškumo, jos gyvybinių galių simboliu. Tik įsigilinkime:

Drėgnoj žemėj
be norago
gilią vagą
ilgus amžius aš ariu!
Ir į dirvą
pilną saują
sėklą naują
kas pavasaris beriu!

("Arėjas")

Kovingesni motyvai suskamba Butkų Juzės eilėraščių cikle, pavadintame "pragiedrulių angoje" ir 1926 m. paskelbtame Amerikos lietuvių laikraštyje "Vilnyje". "Žemė į rūbą raudoną jau rėdos", — skelbė poetas, apmastydamas sunkią, didelių aukų reikalaujančią darbo žmonių išvadavimo kovą, išaukštindamas kovotojų narsą ir ryžtą. Šis ciklas susišaukia su 1928 m. Rygoje išleista ketvirtąja Butkų Juzės knyga "Darbas ir prakaitas". Ir čia visų pirma— valstiečio darbai ir vargai, artojų prakaitu imirkusios žemės grožis. Tiktai ryškiau, negu ankstesnėse poeto knygose, iškyla kovos vaizdai, labiau pabrėžiami socialiniai (ir ne tik socialiniai) kovotojų siekiai:

(Čia tarpas poezijai)

Poetas skelbė neapykantą vargui ir priespaudai, atvirai, nuoširdžiai reiškė savo meilę darbo žmonėms, savo gimtajam "medinių trobelių" kraštui, jis tikėjo gražesniu gyvenimu, šviesesne visų ateitimi, ir todėl paprastieji žmonės jį mėgo, gerbė ir vertino.

Literatūriniame Butkų Juzės palikime — ne tik poezija. Yra ir draminių kūrinių — vienaveiksmis vaizdelis su deklamacijomis, dainomis bei žaidimais "Kalėdų vakaras" (1917), didaktinė dviejų veiksmų pjesė "Palaidūnas" (1925), dramatizuota penkių veiksmų pasaka "Audronė" (1928). Savo laiku gana populiarūs buvo ir jo feljetonai, rašyti daugiausia žemaičių tarme ("Kulių žemaičio nuotykiai Kaune"ir kt.).Bet populiarumo ir pripažinimo kūrėjas susilaukė visų pirma už eilėraščius.

Pokario metais Butkų Juzė aktyviai įsijungė į kultūrinį ir literatūrinį gyvenimą, dirbo Telšių dramos teatro ir "Alkos" muziejaus direktoriumi, dėstė Klaipėdos Mokytojų institute.

Vilius Baltrėnas

EILĖRAŠČIAI AŠTRŪS

Eilėraščiai aštrūs.
O kam juos dailinti?
Apie gyvenimą
žodžiai lyg peiliai.

Eilėraščiai aštrūs,
Matyt, ne veltui,—
Ne kartą mirta,
Bet atsikelta.

Eilėraščiai aštrūs—
Tiesa aštresnė.
Ne mums meluoti
Dėl duonos kąsnio.

Eilėraščiai aštrūs—
Smūgis į veidą
Už išdavystę,
O ne už klaidą.

Dega ir degina
Eilėraščiai aštrūs,—
Kaip mūsų kraujas,
Kaip mūsų ašaros.

Juozas Macevičius

"Šluotos" šypsenos

KAS TEISYBĖ, TAI NE MELAS

Nutylėjimas — išbandyta priemonė, kai meluoti negali, o tiesos nenori pasakyti.

Ginčuose gimsta tiesa. Deja, ne visada gali gimti ginčai.

Jei nemokėtum meluoti, visada sakytum teisybę.

J. Laurinavičius

NUGIRSTI POKALBIAI

— Draugas milicininke, draugas milicininke!—šaukia iš traukinio išlipęs keleivis.—Mano lagaminą pavogė!

—Kitą kartą nežiopsosite.

Lankytojas: Oficiante, aš radau kažkokį stikliuką.

Oficiantė: O, labai jums dėkinga. Šis stikliukas iš mano akinių. Aš jo niekaip negalėjau rasti.

Protas

—Ar tau reikalingas protas?

—Nežinau.

—Asilas taip pat nežino.

Užsirašykite Dienraštį "Vilnį"

"Vilnies" vajus prasidėjo rugsėjo 1 dieną gauti naujų skaitytojų ir panaujinti senas prenumeratas. "Vilnis" leidžiama penkias dienas savaitėje.

"Vilnis" gauna žinias iš Lietuvos skubiai-kablegramomis.

"Vilnis" turi bendradarbių Amerikoje ir Lietuvoje, taipgi korespondentų kur tik yra kiek daugiau lietuvių.

"Vilnis" teikia daug žinių, įvairių ionformacijų.

"Vilnis" turi Mokslų ir įvairenybių skyrių, taipgi Moterų ir angliška skyrius.

Vilnies" prenumerata metams Amerikoje $10; pusei metų $5.50.

Čikagoje ir Kanadoje metams $12; pusei metų $6.50.

Lietuvoje metams $15; pusei metų $8.

Angliško skyriaus metams $3.00.

Naujai užsirašantiems "Vilnį" duodame brangias knygas:

"Graži Tu mano Brangi Tėvynė"; Prūseikos "Atsiminimai ir dabartis, taipgi R. Mizaros bet kurią knygą, arba Dr. Margerio.

Visais reikalais kreipkitės:

"Vilnis," 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

. . . . . "Vilnies" administracija.

'LAISVĖS' VAJUS

(Tąsa iš 1-mojo puslapio)

Brooklyniečiai stipriai laikosi pirmoj vietoj. Šį syki Valys Bunkus yra daug apvažinėjęs pas skaitytojus ir pridavė gerą skaičių atnaujinimų. Nelengvas darbas, kai dirbi dieną, o vakare vžinėti pas žmones nuvargina žmogų. Didelis ačiū tokiems vajininkams! Beje, Brooklynui kreditavo punktus su keletų atnaujinimais Senas Juozas, K. Petrikienė, J. Gasiūnas, Nelė Ventienė ir N. Y. Lietuvių Moterų Klubas.

Po vieną naują prenumeratą ir atnaujinimų prisiuntė: Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.; P. Bečis, Great Neck, N. Y.; M. Uždavinis, Norwood, Mass.; J. Jaskevičius, Worcester, Mass.; R. Merkis, Philadelphia, Pa.

Atnaujinimų gauta nuo: M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn.; S. Rainard, So. Boston, Mass.; M. Valilionienė. Miami, Fla.; S. Radušis, Bayonne, N. J.; K. Paciūnas, Elizabeth, N. J., o M. Klimas, Ramsey, N. J., savo punktus kredituoja J. Bimbai, patersoniečiui; Geo. Shimaitis, Brockton, Mass., jam pagelbėjo S. Puidokas iš Rumford, Me.; A. Račkauskienė—M. Kazlauskienė, Haverhill, Mass.; Julija Andrulienė, Chicago, Ill.; A. Bernat, Los Angeles, Calif.; J. K. Alvinas, Yucaipa (LLD 78 kp.), Calif.; L. Bekešienė, Rochester, N. Y.; V. Taraškienė, San Leandro, Calif.; A. J. Pranaitis, Philadelphia, Pa.; S. Penkauskienė—A. Shupetrienė, Lawrence, Mass.; K. Kilikevičius, kanadietis; J. Mažukna (LLD 87 kp.), Pittsburgh, Pa.

AUKŲ Į FONDĄ GAUTA SEKAMAI:

S. Rainard, So. Boston, Mass., prisiuntė **$200** nuo spalio 20 d. banketo. Aukojo:

Spaudos mylėtoja	$10.00
B. Žiedelis	10.00
Julia Družienė	10.00
A. ir M. Daviduoniai	10.00
K. Kalosciz	7.00
L. Plutienė	5.00
Alex Kandraška	5.00
S. ir J. Rainardai	5.00
J. Butkus	5.00
Eleanore Belekevich	5.00
Elz. Repšienė	5.00
A. ir K. Barčiai	5.00
P. ir T. Niukai	5.00
H. Tamašauskienė	5.00
H. Žekonienė	5.00
W. Baltušis	5.00
G. ir V. Kvetkai	5.00
N. Grigaliūnienė	5.00
B. Čiuberkienė	5.00
J. C. L.	5.00
P. Lupševičius	3.00
M. Dawnis	3.00
W. ir A. Račkauskai	2.00
S. Einingis	2.00
A. ir M. Kazlauskai	2.00

Po $1: V. Žilaitis, M. Uždavinis, N. Grybienė, L. Trakimavičius, N. Navitskas ir viešnia.

M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn., prisiuntė **$36.** Aukojo:

Pius Petrauskas (Prospect)	$16.00
B. Marcinonis	10.00
J. Vaitonis	5.00

Po $1: J. Laurinaitis, S. Kutelis, P. Marozas, J. Dvilinskas, F. Terepas.

S. Rainard, So. Boston, Mass., prisiuntė **$30.00.** Aukojo:

M. Giriūnas	$11.00
K. Kazlauskakienė	11.00
J. Guligauskas	5.00

Po $1: Peter Cox, J. Butkus ir J. Sinkus.

V. Bunkus, Jamaica-Brooklyn, N. Y. prisiuntė **$105.** Aukojo:

Frank Yakstis (Ozone Park)	$75.00
K. Kreivėnienė	11.00
Sophie Petkus	10.00
K. K.	5.00
J. Anskis	3.00
P. Satkus	1.00

Geo. Shimaitis, Brockton, Mass., prisiuntė **$26.** Aukojo:

M. Gutauskienė	$10.00
John Vaitaitis	6.00
Karol Valant (Stoughton)	6.00

Po $1: B. Gutkauskienė, Buzzard Bay; K. Kmarienė, F. Markevičius, Jurgis Šimaitis.

J. Jaskevičius, Worcester, Mass., prisiuntė **$22.** Aukojo:

J. Pattison	$11.00

Po $1: F. Petrauskas, Srewsbury; P. Siušas, Holden. Worcesteriečiai — M. Green, M. Shipman, M. Buchy, M. Petkūnas, T. Krapas, B. Cook, J. Sabaliauskas, J. Krukonis, J. Senkus.

P. Bečis, Great Neck, N. Y., prisiuntė **$18.** Aukojo:

M. Adomonis	$11.00
P. Bečis	6.00
J. Giedrynas	1.00

Nuo kitų gauta sekamai:

Užmiesčio Žyliukas	$25.00
J. Krapovicky, Auburn, Me.	21.00
C. P. Lewis, Los Angeles, Calif.	11.00
W. Karlonas (sveikina Stefaniją ir Liliją), Jensen Bch, Fla.	10.00
B. Ramanauskienė, Sellersville, Pa.	10.00
Ch. Melnis, Pittsburgh, Pa.	6.00
A. Paciūnas, Clark, N. J.	6.00
H. Kairienė, Pittsburgh, Pa.	6.00
J. ir K. Vaičekauskai (sveikina Stefaniją ir Liliją), Binghamton, N. Y.	6.00
A. Jocis, Clearwater, Fla.	5.00
A. A. Buddy, Los Angeles, Calif.	5.00
N. J. Anglis, Huntington Sta,, N. Y.	5.00
Bladas Samoška, Orlando, Fla.	5.00
Antonet Tolish, Chicago, Ill.	5.00
F. Klaston, Huntington, Sta., N. Y.	5.00
Paul Bukis, Vancouver, Canada	5.00
Marcelė Jakštienė, Richmond Hill, N. Y.	5.00
J. Miller, Miami, Fla.	4.00
J. Zale, Ozone Park, N. Y.	3.00
Pauline Radusky, Wyoming, Pa.	2.00
Eva Kralikauskas, Lawrence, Mass.	2.00
W. Mikulėnas, Miami, Fla.	2.00
J. Sadauskienė, Mt. Sinai, N. Y.	2.00
Peter Demikis, Ansonia, Conn.	2.00

Po $1: A. Janušis, Montreal, Canada; A. Chuberkis, Los Angeles, Calif.; A. Grigun, G. Bataitis, Dedham, Mass.; O. Milkūnas, Norwood, Mass.; E. Wicinas, Homestead, Pa.; A. Butėnas, P. Baltuškonis, K. Kazulis, P. Galinis, Lawrence, Mass.; W. Svietlika, Elizabeth, N. J.; L. Slančiauskas, Rahway, N. J.; M. Dvareckienė, Helen Mikita, Miami, Fla.; M. Dvareckas, P. Milius, A. Kavaliauskas, J. Melvidas, Lawrence, Mass.; Albinas Azukas, San Juan, Puerto Rica; A. Bekešius, Rochester, N. Y.; G. Evans, E. Setauket, N. Y.; J. Balkus, Ashley, Pa.; J. Stasiukaitis, Philadelphia, Pa.; C. Stukas, Plaistow, N. H.; Anna Banulis, Billerica, Mass.; D. Bulauka, Andover, Mass.

Anksčiau gauta $5,163.38. Dabar gauta $703.00. Viso įplaukė $5,866.38. Dar reikia $9,133.62.

Vajus įėjo į antrą mėnesį. Dar netaip šalta, dar gali mūsų vajininkai aplankyti daugelį skaitytojų, paakstinti juos atsinaujinti prenumeratas, savo ir giminių Lietuvoje. Tie, kurie dar neužrašė "Laisvės" į Lietuvą būtų gerai, kad taip padarytų. Mes gauname laiškų nuo žmonių iš Lietuvos, kurie pageidauja gauti laikraštį "Laisvę." Užrašykite kaipo dovaną. Jie bus dėkingi. Nepamirškite ir paaukoti į Fondą. Fondas po biskį kyla, bet jūs galite jį paskubinti. Dėkojame viršminėtiems žmonėms už jų paramą, ir vajininkams iž jų gražų pasidarbavimą.

"Laisvės" Administracija

Dailininkas ir pedagogas

Ignas Piščikas

(Specialiai "Laisvei")

1929 metais Kauno Meno mokyklos koridoriuje keliantis i antrą aukštą, kairėje pusėje, kabojo didelė tapybos drobė, kurioje gražioje pilkoje gamoje buvo kruopščiai ir meistriškai nutapytas senuko portretas. Mes, jaunuoliai, lipdami aukštyn į susirinkimų salę, visada stebėdavome ties ta drobe ir grožėdavomės "Vienožinskiška tapyba". Šio darbo autorium buvo nedidelio ūgio, kresnas žmogelis — vienas pirmųjų baigusių J. Vienožinskio tapybos studijas ir 1927-1928 metų periode gavusiu pirmąjį dailininko tapytojo diplomą — dailininkas **Ignas Piščikas.**

Gimęs 1898 metų rugpiūčio 2 dieną Ukmergės apskrities Žemaitkiečio valsčiaus Kunigiškių kaime. Nuo mažens Ignas mėgo kūrybą, bandė piešti. Jį viliojo paslaptingas dailės pasaulis. Ir, nežiūrint sunkių gyvenimo sąlygų, jaunuolis užsispyręs ryžosi susitaupyti rublį ir iškeliauti į Petrogradą. Čia jis sėkmingai išlaikė egzaminus į Štiglico Taikomosios dailės ir amatų mokyklą. Šioje mokykloje savo laiku mokėsi nemažas būrys įžymių lietuvių dailininkų: P. Rimša, K. Šklėrius, A. Galdikas, V. Didžiokas, P. Galaunė ir kiti.

Pagaliau atsirado galimybė grįžti į Lietuvą. Apsigyvenęs Kaune, Ig. Piščikas įstojo į piešimo mokytojų kursus, o 1928 metais baigė Kauno meno mokyklą.

Gabiam dailininkui nusišypsojo laimė išvykti į Paryžių gilinti dailės studijas. Prieš jį — gyva dailės istorija!

Čia pasaulinės tapybos šedevrai, žavi ir stebina, nuteikia ir verčia susimąstyti, moko ir įkvepia dirbti — kurti. Jaunas tapytojas galvoja, svajoja grįžęs į savo kuklią Lietuvėlę išgarsinti jos gamtos grožį, jos istorinius nuotykius peizaže. Jis susikaupęs klaidžioja po Luvrą, Liuksemburgo ir kitus muziejus, galerijas, dailės parodas, dailės meistrų dirbtuves, meno studijų įstaigas. Aplanko daug kitų šalių. Pabuvoja Vokietijoje, Italijoje, Olandijoje. Kiek daug pamato jaunuolis įvairių braižu, mokyklų, manierų, krypčių ir tematikos! Pagaliau jis dar stipriau įsijungia į studijas Paryžiuje, kur jis lanko Aukštąją Valstybinę Dailės ir amatų mokyklą. Studijuoja grafika ir mokosi piešti specialioje šveicarų piešimo Colorosi meno akademijoje.

Baigęs studijas pilnas žinių ir mokėjimo, pasitikis savimi ir savo talentu, darbštus jis dabar metasi į kūrybos verpetą. Daug keliauja po savo kraštą, tapo kas jo dūšiai miela. Tapo portretus, giliai psichologiškus su poetine nuotaika, ieškoda m a s portretuojamo vidiniam pasauliui išreikšti, busenos nuotaikai pabrėžti ir tinkamos spalvinės gamos, koloristinio akcento. Daug dirba natiurmorto, o ypač peizažo srityje. 1932-33 metais labai kūrybingi ir itin sekmingi ir produktyvūs. Dabar jis sukūria brandžius darbus. "Motinos" portretą — nemaža drobė, spalviniai labai vyk u s i a i išlaikyta subtiliai suvestas koloritas, išraiškinga tapysena be šokų ir technikinių įmantrybių, taip kaip mokė "lietuviškos tapybos mokyklos" kūrėjas—Justinas Vienožinskis, pats nemėgęs jokių formalistinių svaičiojimų. Nuotaikingi su poetine pakelta nuotaika spalviniai skambūs peizažai. Tokie kaip "Nameliai žaliakalnyje", "Lietinga diena" ir kiti. 1932 metais žurnale "Banga" Nr. 45 rašė jo profesorius tapytojas J. Vienožinskis apie ekspozicijoje buvusius Ig. Piščiko darbus.

"Atsargus, darbštus Piščikas darbų daugumoje dar yra artimas mokyklos stropių studijų charakteriui. Tai jam nepakenkė: Jo "Lietinga diena" ir "Nameliai žaliakalnyje", dėl atliktų studijų iš karto jį užrekomendavo, kaip subrendusį, platesnio užsimojimo tapytoją".

Gaila, deja beveik viskas, baisaus visanaikinančio karo metu žuvo.

Nuo 1934 metų tapytojas Ignas Piščikas pradeda dirbti ir pedagoginį darbą, dėstydamas piešimo disciplinas iš pradžių Kybartų gimnazijoje , o vėliau Ukmergėje ir Vilniuje. Jis dirbo pedagogu daugiau kaip 30 metų.

1957 metais jis priimamas į TSRS Dailininkų Sąjungos narius. Vėl sveikatai leidžiant daug dirba — kūria, važinėja, piešia ir tapo. Nutapo visą seriją gražių peizažų — iš Vilniaus, Lentvario, Kauno, Nidos apylinkių. Dailininką tykojo liga. Sunkiai ir ilgai sirgo. Po ligos atsisako nuo pamėgto pedagoginio darbo, gauna pensiją. Sveikatai pasitaisius, jis vėl tapo ir dirba. Dabar domisi natiurmortu, portretu ir tęsia peizažą.

Pradeda kiek akvarėlę ir dalyvauja visose respublikinėse parodose. Jo vardą rasim ir didžiose respublikinėse ir visasąjunginėse dailės parodose. Šiuo momentu, 70 metų jubiliejaus proga, jis organizavo savo plačią ir išsamią apžvalginę dailės darbų parodą.

Lietuvos TSR Nusipelniusio Meno veikėjas
Boleslovas Motuza

—Kas mėgsta groti fortepijonu — tris žingsnius į priekį! — komanduoja būrio vadas.

Į priekį išeina trys kareiviai.

—Puiku! O dabar imkite instrumentą ir neškite į penktą aukštą.

Mama: Vytuk, kodėl tu toks apsidraskęs? Kur suplėšei kelnaites?

Vytukas: Mamyte, aš... krisdamas iš medžio pamiršau jas nusimauti.

PHILADELPHIA, PA.

Buvo linksmas parengimas

Lapkričio 3 dieną įvyko linksma draugiška sueiga.

Pirmininkas R. Merkis paprašė svečius pagal išgalę atsilyginti už vaišes ir paremti m ū s ų pažangiąją spaudą: Aukojo šie asmenys: K. ir K. Zambusevičiai iš Reading, Pa., $15.00; po $10: J. ir J. Staniai iš Baltimorės asmeniškai nedalyvavo, bet prisiuntė $10; D. Gurklis, Olga Ufier, A. Lipčius, Dūdoniai, Mariutė, P. Milčinskas, T. Butville ir J. Logisky; po $7: A. Pranaitis ir P. Šlajus; F. ir P. Vantai $6; po $5: A. Ramanauskas, N. Griciūnienė, K. Kazlauskienė, A. Gegžnas, B. Gegžnas, Pauliukaitis, Gužonienė, J. Stasiukaitis, A. Akelaitienė, P. Baranauskas, A. Liaudanskas, B. Ramanauskienė, M. R o m i k a i t i e n ė, E. Žilinskaitė, daktaras J. X, V. Dumšienė, Yngroben, Lietuvaitė, R. Behmer; A. Mačiunskienė $3.50; po $3: V. Fergis, Vaišvilienė, B. Navalinskienė; Pusvaškienė $2.

Ūkininkai Ramanauskai dovanojo 2 sūrius, redingietės Zambusevičienė 2 keiksus, Romikaitienė ausukių, V. Gustaitienė porą keiksų.

Aukotojams didelis lietuviškas ačiū!

Valgių gamintojos O. Zalner, H. Tureikienė ir Paliepienė sunkiai padirbėjo valgius gamindamos. Nemažai patarnavimu prisidėjo E. Lietuvaitė, V e r o n i k a Gustaitienė, P. Valantienė. F. Valenta pasidarbavo prie baro. J. Kazlauskas ir P. Valantienė parinko aukų. R. Merkis suvežė į salę visą maistą ir su Kazlausku sustatė stalus ir patarnavo, kur reikėjo. Patarnavo ir kai kurios viešnios.

Rengimo komisija visiems taria didelį ačiū!

"L" Reporteris

Amatininkai, pajieškodami darbų, praneškite per Laisvę ir gausite pasiūlymų. Kaina už paskelbimą žema.

Anglų-Lietuvių Kalbų

ŽODYNAS

Išleistas 1961 metais Lietuvoje

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina $3.50

Gaunamas "Laisvės" knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money orderius) ar čekius rašykite:

"LAISVĖ"

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

KLESTI NEMUNO KRAŠTAS

Nauja knyga apie Lietuvą

Parašė "Laisvės" redaktorius

Antanas Bimba

1966 metais Antanas Bimba aplankė Tarybų Lietuvą. Jis ten išbuvo 5 mėnesius. Aplankė mokslines įstaigas, daugelį fabrikų ir stambių kolektyvių ūkių. Tą viską savo akimis matydamas, surinko daug svarbių faktų iš Tarybinės Lietuvos mokslo, pramonės, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo socialistinėje tvarkoje ir parašė svarbią knygą 287 puslapių. Knyga yra iliustruota įspūdingomis fotonuotraukomis, daug mokslinių, istorinių ir valdžios įstaigų pastatų paveikslų; parkų, miškų rekreacijos vietovių paveikslų. Įsigijęs šią knygą turėsi viso Lietuvos vaizdą savo namuose.

Knygos turinys yra sekamas:

Pratarmė
1. Pramonė ir jos pasiekimai
2. Statybos laimėjimai
3. Susisiekimas ir jo priemonės
4. Žemės Ūkio kolektyvizacija, problemos laimėjimas
5. Švietimas
6. Aukštasis mokslas
7. Lietuvos Mokslų Akademija
8. Liaudies sveikata ir gerovė
9. Kai kuriuose kultūros baruose
10. Apie Lietuvos rašytojus
11. Apie Lietuvos moterį šiandien
12. Paminklų apsauga—Kraštotyra
13. Žvilgsnis į kai kuriuos miestus
14. Lietuvos visuomeninė ir valstybinė santvarka
15. Tarp lygių lygi ir laisva

Iš turinio matote, kaip svarbu yra perskaityti knygą ir žinoti visus tuos dalykus, kurie turinyje sužymėti.

Knygos kaina $2.50

Gaunama "Laisvės" knygyne
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

Detroit, Mich.

Pasėkmingas Banketas

Spalio 19 d. š. m. įvyko Detroito Lietuvių Klubo metinis banketas Klubo įstaigoje ant Vernor Highway. Prisirinko pilnutėlė Klubo įstaiga, daugiau jau nebegalėjo būti, ir iki ryto visi linksmai šnekučiavosi, šoko ir šiaip linksminosi.

Klubo salė, pastangomis Klubo jauno iždininko Alfonso Rye ir jo dukrelių, buvo gražiai išpuošta. Pats banketas - vakarienė buvo gerai pagaminta ir visiems buvo užtektinai valgyt. Per dieną virtuvėje dirbo sekančios klubietės: Elizabeth Ulinskienė, Adelė Klimavičienė, Elizabeth Shnerpunienė ir Masienė. Prie jų sunkiai dirbo, prirengiant stalus, Jonas Vaina ir Juozas Valiukas. Po vakarienės, sušilę dirbo už baro klubo du jauni valdybos nariai, Servit Gugas ir Alfons Rye sykiu su nuolatiniu patarnautoju Juozu Bražiūnu.

Gražių jurginų privežė ir padailino stalus N. Astrauskienė ir V. Smalstienė, o vakarienei patarnavo Emma Rye ir jos trys dukrelės: Pat Stunskas, Katherine Ziemis ir Ann Bagdon. Su viršminėtų pastangomis, banketas gerai pavyko ir klubui liko ne tik gero pelno nuo vakarienės, bet ir nuo baro.

Buvo bankete netikėtų svečių, kuriuos perstatė pirmininkė. Net iš Toronto, Kanados, atvažiavo C. Morkūnas, C. Andriukaitis, N. Verskis, J. Gello ir A. Jurgutaitis. O iš Windsoro bankete dalyvavo apie visas tuzinas gerų draugų, ir visi kavadiečiai tikrai palinksmino vakarą. Prie to, dalyvavo mūsų jaunimas. Atrodė, kad tik Klubas turi garbę matyt savo valdyboje ir patalpose - parengimuose Detroito jaunimą. Ačiū jiems, kad nepamiršta ir taip nuoširdžiai dirba klube. Klubas gali tikėtis gerų pasekmių ir ilgo gyvavimo.

Mirė klubietis

Spalio 28 d. mirė geras klubietis, senas progresyvis, Juozas Aranuk. Jis jau ilgas laikas sirgo ir gyveno poilsio namuose, kur daktarai ir slaugės jį prižiūrėjo. Velionis paliko dukrą ir žmoną Marcelę Janulienę, kuri per daug metų yra buvusi "Laisvės"' vajininkė. Buvo pašarvotas pas Stepanauską tik vieną naktį, ir todėl laidotuvės buvo mažos, nes ant greitųjų detroitiečiai nesužinojo apie laidotuves.

Velionis buvo pažangus žmogus ir per savo visą gyvenimą visur dalyvavo tarpe progresyvių ir priklausė jų organizacijose.

Noreikos koncertas

Per kelias savaites Valatkos lietuvių radijo programa skelbė, kad į Windsorą atvažiuoja Lietuvos solistas Virgilijus Noreika. Lapkričio 3d. įvyko koncertas Cleary Auditorijoje. Kas tą koncertą rengė, nebuvo garsinta, bet visi žinojo, jog tai čia atvažiavusių lietuvių (kaip paprastai vadina, "dipukų") pastangos. Įžanga buvo $3.00 asmeniui.

Ta salė būk turinti tūkstantį sėdynių ir į koncertą susirinko apie penki šimtai žmonių. Peržvelgiant susirinkusius, matėsi apie tuzinas parogresyvių iš Detroito, ir, rodosi, trys iš Windsoro. Ponai ir ponios dalyviai buvo apsirengę su vėliausios mados drabužiais—suknelėmis ir kailiukais. Publika atrodė bagota.

Einant į salę, jaunos lietuvaitės, apsirengusios lietuviškais kostiumais, dalino programą be jokių skelbimų. Ant estrados iš abiejų šonų buvo trys dideli gražių žolynų buketai. Atsidarius uždangai, be jokių perstatymų ar aiškinimų, pasirodė Vilniaus operos solistas Virgilijus Noreika ir jo žmona, Žaneta Noreikienė, Vilniaus operos koncertmeisterė.

Pirmojoje koncerto dalyje Noreika dainavo devynias gražias lietuviškas dainas, o po penkiolikos minutų pertraukos, jis dainavo italų ir lietuvių kalbose dainas iš įvairių operų. Po programos, dvi mažos mergytės, apsirengusios lietuviškais kostiumais, įteikė dainininkui ir akompanistei po buketą gražių raudonų rožių su raudonais kaspinais, o trečia, didesnė jaunuolė, padėkojo publikai už atsilankymą.

Daug Amerikos ir Kanados lietuvių jau yra girdėję solistą Virgilijų Noreiką dainuojant, bet pirmą sykį turėjo progą pamatyt jo žmoną, Žanetą. Ji tikrai gražiai ir vikriai akompanuoja Virgiliujui. Ir šį sykį Virgilijus Noreika pasirodė nepaprastai gerai. "Dipukai" plojo smarkiai ir net šaukė "bravo." Noreikos elgesis ir išvaizda estradoje nepaprastai gražūs ir išdidūs. Žiūrint į solistą ir akompanistę, širdyje linksma, kad tai du gražūs, talentingi žmonės iš Tarybų Lietuvos; iš Tarybų Lietuvos žvaigždės; Tarybų Lietuvoje išmokslinti du jauni žmonės, kurie dabar visus lietuvius linksmina ir neša garbę Tarybų Lietuvai!

Po koncerto, nebuvo progos prieiti prie svečių iš Tarybų Lietuvos. Girdėjau, kad juos linksmino "dipukai" šeštadienyje ir tuojau po koncerto. Gaila, kad negalėjau vėl su Virgiliju pasimatyt ir pasisveikint, kaip kad buvo proga pereitą metą, kuomet progresyviai rengė koncertą Windsore. Bet gal vėl bus proga kada nors?

Stefanija

MIAMI, FLA.

Lapkričio 2-trą Aido choras turėjo praktikas ir susirinkimą. Mūsų choras nėra skaitlingas nariais, bet po mūsų geros mokytojos Birutės Ramoškaitės vadovybe choras žengia pirmyn dainavime.

Gruodžio 1 dieną rengia pietus ir koncertą. Pietūs bus 12:30, o koncertas kaip trys po pietų. Koncertą pildys choras. Turėsim ir solistų — May Gabrėnienė, Alenutė Kinderienė ir S. Vaineikis. Mūsų solistai yra padarę didelę pažangą dainavime. Na ir mūsų žvaigždė Birutė su savo dukrele dalyvaus programoje.

Choras kviečia vietinius ir iš toliau dalyvauti šiame bankete.

Sunkiai yra susirgus draugė A. Paukštienė. Ji yra ligonbutyje. Draugai ją atlankykit.

Mes visi laukiame bazaro, kuris įvyks lapkr. 20 ir 21 dienomis.

X — Lowellietis

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Brooklyne suimti arabai Ahmet Namer, jo sūnus Hussein ir Abdo. Kaltinami suokalbyje užmušti išrinktąjį prezidentą Nixoną. Pas juos rasta nemažai ginklų. Manoma, kad tarp jų ir Roberto Kenedžio užmušėjo ar užmušėjų galis būt koks nors ryšys.

Memphis.— James Earl Ray, kaltinamas dr. Kingo užmušimu, pakeitė savo advokatą. Dabar jį gins Percy Forman, pasižymėjęs advokatas Texas valstijoje.

Peshawar.— Paleisti du šūviai į Pakistano prezidentą Ayubą prazvimbė pro šalį. Tai nebe pirmas pasikėsinimas užmušti prez. Ayubą. Viename pasikėsinime kiek pirmiau vienas žmogus užmuštas, du sužeisti.

Chicago.— Žemės drebėjimas šeštadienį buvo užrekorduotas net 22 valstijose, bet nuostolių jis nepadarė.

Binghamton, N. Y.

Banketas ir gimtadienis

LDS 6 kp. nariai pasišnekėjo draugiškai, nutarė ir surengė mūsų finansų sekretorei Adelei Kumpan gimtadienio pokylį lapkričio 3d. Dalyvavo daugiau kaip 70 svečių, smagiai praleisdami laiką, ir sudainavo Adelei "Happy Birthday."

Jau 3 metai, kai Adelė sekretoriauja, ir jai tas darbas gerai sekasi. Jai niekad nėra per toli nuvykti pas narį ir iškolektuot užvilktas duokles.

Nuo visų svečių jai įteikta dovanėlė knygoms nešioti. Ir keli asmenys pavieniui įteikė dovanėles: Frances Trian gėlių, P. Jasilionienė — birthday cake, A. Žemaitis — pyragą ir K. Vaicekauskas—korsažą.

Adelė pavaišino svečius su birthday cake.

Šis pokylis Adelei buvo surprizas, nes ji iš anksto apie tai nežinojo. Smagiai nusiteikusi, ji įteikė $10 į "Laisvės" $15,000 fondą.

John Vaicekauskas

-:-

Širdinga padėka

Dėkoju draugėms už tokį smagų man su ruoštą gimtadienio pokylį, ir nė nesapnavau, kad kas nors man suruoš "birthday party" ir sukvies tiek daug svečių. Tai buvo man labai maloni staigmena.

Širdingai dėkoju jums, draugės ir draugai, už tokį didelį triūsą mano pagarbai.

Taipgi dėkoju ir už dovanas. Aš niekad nepamiršiu šios man pareikštos pagarbos.

Draugiškai,
Adelė Kumpan

Pranešimas

Brockton, Mass.

Draugiškas parengimas su užkandžiais ir vaišėmis. Rengia LLD 6 kp. sekmadienį, lapkričio 24 d., 2 val. po pietų, Liet. Taut. Name, 8 Vine St., Montello. Įėjimas nemokamas. Bus namie gamintų valgių, šiltų ir šaltų gėrimų. Susieisime, draugiškai pasikalbėsime apie mūsų spaudos reikalus. Galėsite atsinaujinti "Laisvę," "Vilnį." Gal gausime ir naujų skaitytojų. Prašome vietinius ir iš apylinkės miestų dalyvauti. Būsite patenkinti.

Geo. Shimaitis (86-88)

Daugiau įvairių parengimų "Laisvės" naudai.

Poezijos vertimų knyga LDS narims

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas išleido įdomią ir gražią lietuvių poezijos anglų kalbon vertimų knygą, užvardintą **"Frank Yakstis—Poetry Translations."** Knygoje telpa parinkti žymesniųjų lietuvių poetų eiėraščiai.

Ši knyga siuntinėjama kaipo dovana Amerikoje gimusiems LDS nariams; taipgi ir vyresnės kartos nariams, kurie mėgsta poeziją.

Šimtai LDS narių jau gavo šią knygą. Bet LDS centras praneša, kad neturi visų narių adresų ir todėl negali visiems Amerikoje gimusiems LDS nariams pasiųsti knygą.

LDS kuopų sekretoriai ir bendrai senesnės kartos nariai galėtų LDS centrui pagelbėti tame reikale sekamu būdu: jie galėtų užklausti Amerikoje gimusius LDS narius (su kuriais jie turi pažintį), ar jie jau gavo minimą poezijos vertimų knygą. Jeigu kas negavo, tai patarti, kad kreiptųsi į LDS centrą, prašant prisiųsti knygą.

Šią knygą taipgi gali gauti ir senesnės kartos LDS nariai, kurie mėgsta poeziją. Tie nariai turėtų pranešti LDS centrui, kad jie norėtų gauti šią knygą.

LDS nepardavinėja šią knygą; duoda ją tik savo nariams kaipo dovaną.

LDS centro adresas: **104-07 102nd St., Ozone Park, N. Y. 11417.**

St. Petersburg, Fla.

Sunkiai serga Vic. Valley

Ketvirtadienio popietyj, "Laisvės" Administracija gavo žinią per telefoną (telefonavo Adelė Pakalniškienė), kad sunkiai serga Victor Valley (Valaitis). Jį sužėmė skausmai ir tuoj buvo pašauktas ambulansas, nuvežė jį į ligoninę. Jis jau antrą sykį ligoninėj.

Yra po gydytojų priežiūros. Plačiau apie Viktoro padėtį parašys vietiniai draugai. Jis dabar randasi ligoninėj — Mt. Park Hospital, 701 — 6th St., So., Room 405, St. Petersburg, Fla. Jo namų adresas yra 4400—38th Ave., No., St. Petersburg.

Victor Valley anksčiau gyvendavo New Britain, Conn., ten buvo veiklus mūsų judėjime, ir vienas iš Conn. valst. vajininkų. Persikėlęs su žmona Eva gyventi Floridon, nenustojo darbuotis mūsų organizacijose.

Linkime jam pergyventi skausmus, sustiprėti sveikatoje ir sveikas grįžti į namus.

L. K—tė

MALE or FEMALE

MALE & FEMALE, CREDIT DEPT. Typing and learn dictaphone. Adv. Dept. Typing and learn off mach. Diversified work. At York EL Stop. 3, 8, 39 or 57 Bus. RE 9-5678. (85-87)

HELP WANTED MALE

DESIGNER-Draftsman, small expanding non defense mfg. Co. in metal fabricating & plastic molding requires designer draftsman with min. 4 yrs. exp. in mechanical and sheet metal design. Knowl. of tool and die desirable. Perm. pos. Co. paid benefits. Salary commensurate with ability and exp. Call D. Grawham or 3-1450. **Fleck Industries, Inc.,** 2800 Turnpike dr., Willow Grove. (85-91)

AUTO SERVICE MGR. ASST. Good oppty for advancement in long established Valvo dlr. Salary, bonus, prof. sharing plan. Many benes. Apply:
CHARLES BURDUMY,
3950 N. Broad (85-86)

Help Wanted Female

MAIDS

Housekeeping Dept. Center City Hotel. Immed. openings. Will train. Steady work. Medical and pension benefits. Box B-90, Jefferson Bldg., Philadelphia. (85-89)

REAL ESTATE

RUMSON—400' on Navesink River; large older mansion; 6 bedroom, 5 baths plus maid's quarters; 3 fireplaces encl., and open porches with commanding view of river. Large boathouse. Loc. on a 7 acre professionally landscaped estate. Also other estates and farms in Monmouth Co. area.

A. KOZICKY
Real Estate Broker, Rt. 35, Eatontown, N. J. (201) 542-2223 Eves. & holidays, Carl Peterson. (201) 542-2827. (84-88)

Brockton, Mass.

LLD 6 kuopa laikė mėnesinį susirinkimą lapkričio 4 dieną, kuriame ir aš dalyvavau. Nors dar tebesu sergantis, bet man patarnavo su automobiliumi M. Gutauskienė.

Susirinkime buvo apkalbėta mūsų kuopos veikla. Delegatai išdavė raportą iš LLD 7 apskrities konferencijos, kuri atsibuvo spalio 27-tą dieną.

Buvo pranešta per G. Šimaitį, kad knygynui yra pasibaigus "Laisvės" prenumerata. Bet nėra pinigų. Buvo įnešta, kad nariai, kurie esame susirinkime, sudėtumėm po dolerį. Visi sumanymą užgyrė. Sudėjo 12 dol. dėl atnaujinimo "Laisvės". Dar liko 3 dol. dėl knygyno.

Taipgi buvo įnešta per Paul Vaitekūną paaukoti "Laisvės" fondui $10. Visi tą sumanymą užgyrė.

Kitas buvo sumanymas, kad reikėtu surengti koki nors draugiška su vaišėmis parengima. Tam darbui išrinkta komisija.

Dabar komisija praneša, kad tokis draugiškas parengimas įvyks sekmadienį, lapkričio 24-tą, 2-rą val. popiet. Įėjimas nemokamas. Sueisime, pasikalbėsime apie mūsų darbininkų spaudos reikalus. Galėsite atsinaujinti "Laisvės" ir "Vilnies" prenumeratą, gal gausime ir naujų skaitytojų. Taipgi reikėtų nepamiršti ir "Liaudies Balso".

G. Shimaitis

HELP WANTED MALE

NORTHEAST PHILA MFG CO., needs welder-combination. Must be fully experienced for maintenance work. Also **Factory Workers.** Steady, good pay, many Co. benefits. Apply: 9401 Blue Grass Rd., Phila. (84-89)

MANUFACTURING

Large So. Jersey Mfg. Co. has many excellent shop openings in following categories:

Assemblers: to work in mech. equip. assembly. Must be familiar with use of basic hand tools and have mech. apptitude.

Loaders: Yard workers: to assist in loading and unloading trucks, some shipg and recvg and natl handling, fork lift exp helpful.

We offer full benefit pkg and exc wage program plus profit sharing. To investigate this oppty please call Mr. G. Burns at 1-609-829-4190. (84-86)

MECHANICS

FIRST CLASS

....four years mechanical maintenance experience required. Ability to weld plus experience with acetylene welding and cutting. High school required. Leading South Jersey Industry with excellent benefits included. Top wages. Premium pay. Major medical insurance and education refund.

Base rate $3.65 hr. plus incentive. If you are interested in a secure and challenging future apply —

OWENS-CORNING FIBERGLAS

P. O. Box 8, Barrington, N. J.
(609) 547-9200
An equal opportunity employer (84-87)

HELP WANTED FEMALE

OPERATORS (10) Plain single needle mach oners at least 6 mos exp. Start $1.60 hr & move up to $1.75. No layoffs. Union fringe benefits. Med. & pd holi. Apply all wk, B & S MFG. CO., N. E. Cor. Broad & Carpenter, 4th flr. (near subway) DE 6-1600. (79-86)

TITLE CLERK. Responsible for licensing and titling cars and trucks throughout the U. S. Some typing required. Excellent oppty for advancement. Call MR. MILO. 662-5300 for appt. An equal opportunity employer. (84-86)

HOUSEKEEPER, over 35, refs. Unattached, slp. in own apt. w/sep. ent., air cond., tv, bth & kitchenette Dr's home, help with 3 children, gen'l hswk. No cooking. 2 days off. Salary $40. to start temp. 4 mo. 1-609-428-9265. Haddonfield, N. J. (84-87)

OFFICE. Diversified clerical. Good figure aptitude primarily. Some typing and some stenog. Pleasant working conditions. Benefits.
CE 2-7100 (84-89)

WAITRESSES

Part time only. Prefer exp. Neat appearance a must. Union benf. No phone calls. Ask for Manager.
PUB RESTAURANT
3101 W. Allegheny Ave., Phila. (84-87)

MACHINIST. All around 1st class for jobbing shop to run engine lathes, bridgeport, etc., with plenty of overtime, paid vacation, hospitalization, pension plan. CHAS. H. SCHILLINGER CO., 520 State Rd., Andalusia, Pa. (84-88)

MACHINISTS. Engine & Turret Lathe Opers., tool makers, turret lathe set up man. Expd only, day work. Full benefits. Nite interviews by appointment. EAGLE TOOL & DIE CO., Malvern, Pa. 647-1238 Malvern Industrial Park. (84-88)

Londonas.--Demonstrantai piketuoja dieną ir naktį amerikiečių firmą, kuri gamina Vietnamo karui elektroninius prietaisus. Reikalauja sulaikyti JAV agresiją.

Vatikano miestas. — Popiežiaus organas "L'Osservatore della Domenica" rašo, kad Mrs. Jacqueline Kennedy, ištekėdama už Onassis, papildė "viešą nuodėmę ir randasi "dvasiniame pažeminime."

HELP WANTED MALE

TRUCK MECHANIC .

First class. Excellent starting rate and benefits. Apply in person at Personnel Office.
MRS. SMITH'S PIE CO.
South St., Pottstown, Pa. (81-86)

DISHWASHERS. Steady night work. Starting 5 PM. Good pay. Paid vacations. Free uniforms and meals. Vicinity of Willow Grove. For interview call Mr. Gitlin.
OL 9-9000. (82-87)

NO. 1 MAINT. MAN

Experienced maint. man on 2nd shift will be required to handle electrical and mechanical jobs. Must have electrical bkgrd with 440 experience. Steady employment, excellent insurance program, good pay and good working conditions. Qualified persons please contact JOHN VOLK, Personnel Mgr.

THE WEST CO.
10th & G. Sts.
Millville, N. J., 609-825-4600 (84-86)

MEN. **Will consider women.** No exp. nec., but preferred. All Factory Depts. Including assembly, shipping, packing. Metal & paint shop. Fringe benefits, perm., oppty. CRESCENT MFG. CO., 1665 Industrial Blvd., Pennsauken, N. J. (84-91)

CHEF & KITCHEN MEN. Good benefits, good working conds. Steady employment. Apply 1020 Locust St., Jefferson Hall Commons, Food Service Office. Call 829-7932. (84-87)

Trainees: Optical Lens Technicians — This Training develops your talents to obtain a N. J. License in this field. You should discuss this with us in order to fully evaluate the possibilities. Age no factor. Car necessary. Phone for interview: 1-609-547-1143. (84-87)

MAINTENANCE Machinist to service plant facilities & operate machine tools. High school graduates with mechanical background will be considered. Apply or call Dietzco Corp., 19th & Federal Sts., Camden, N. J. 1-609-964-6661. (84-90)

DRIVER ROUTE. Do you like outdoor work? Crowley's has an opening for a route driver who is ambitious and likes to meet people. Apply in person or call Crowley's Milk Co., 272-7113, Norristown Div., Gtn Pike & Foundry Rd., Box 267, Fairview Village, Pa., 19409. An equal opportunity employer. (84-88)

BLACKSMITH. Leaf Spring. Man to fit and assemble. Union shop, all fringe benefits. Appt. arranged at your convenience. Call GA 3-4740 or apply Phila. Spring & Equipment Co., 1605 N. Front St. (85-90)

MECHANICAL assemblers, stock attendant electrician, local pick-up and delivery driver. Liberal ben. Exc. working cond. Mechanical exp. helpful but not nec. Applicants can apply in person. 7:30 AM-4 PM daily or call 643-0500. Mr. Keiffer, Master Etching Machine Co., Ambler, Pa., 19002. (85-92)

MEN

OVER 18

Mechanically inclined to train a Riveting Machine & Punch Press Operators. No exp. needed. Good pay. Company benefits and oppty to advance. Interviews 4:30 PM to 6 PM. See MR. SOWDERS.

WALLACE PRODUCTS, INC.
S. W. Corner 31st & Jefferson
An Equal Opportunity Employer.
Bring ad with you. (85-87)

Alžyro respublika lapkričio 2 d. minėjo 14-ąją metinę sukaktį nuo nepriklausomybės iškovojimo iš Prancūzijos.

Washingtonas. — Rinkimuose republikonai laimėjo penkias gubernatorių vietas. Dabar republikonai turi 31 gubernatorių, demokratai—19.

A. PETRIKA

Kas dedasi New Yorke

Italų bendruomenė

Italai, kaip lietuviai ir kitų tautų žmonės, nori gyventi arti savo tautiečių. Bendruomenės jausmas pas juos gana stiprus. Iš seno jie būriavosi, kai imigracija buvo gausi, žemutinėje (pietinėje) Manhattano dalyje. Viena tokia "Mažoji Italija" buvo apie Mulberry gatvę, kita apie Bleecker gt. (West Village) ir kitur; jų buvo net keletas. Italai gyveno senoviškuose apytamsiuose namuose, kuriuose nebuvo jokių moderninių patogumų, gatvės buvo siauros, nešvarios, visuomet pilnos triukšmaujančių vaikų ir šiūkšlių. Vagystės, užpuldinėjimai, prievartavimai ir kitokie nusikaltimai buvo labai dažnūs. Raketierių-aferistų ir šiaip visokių kriminalistų gaujos veikė net vidury dienos. Gyventojai, kurie nenorėjo atsisveikinti su gyvenimu, turėjo "laikyti liežuvį už dantų": ką matė nematyti, ką girdėjo negirdėti, ką žinojo—nežinoti! Kriminalistų gauja, vadinama "Mafija" ("Juodoji ranka"), buvo visagalė.

Dalis prasisiekusių gyventojų, kurie, pramokę anglų kalbos, susirado geresnius darbus, daugiau uždirbo, — nenorėjo gyventi toje apylinkėje, kurioje buvo toks delis žmonių susigrūdimas. Jie kėlėsi į rytinę Harlemo dali, kur buvo seniau isikūrusi negrų varguomenė. Ten buvo kiek daugiau erdvės bei oro, gatvės platesnės ir švaresnės. Apie 115-116 gatves, tarp 1 ir 2nd avenue, išdygo nauja "Mažoji Italija." Tai buvo prieš 70-80 metų. Abi pusės 1 avenue, nuo 104 iki 120 gatviu, buvo nustatytos rankiniais vežimėliais ("pushcarts"), kurių savininkai pardavinėjo vaisius, daržoves, žuvis ir šiaip smulkius gyvenimo apyvokos dalykėluis. Tūli prasigyveno, įsigijo krautuves.

Pasikeitimai

Tačiau 1959 m. toj apylinkėj miestas nugriovė senus pastatus ir pastatė kelis aukštus apartmentinius "dangoraižius." Tapo nustatyta "maksimum" ir "minimum" naujų nuomininkų uždarbio norma: kas uždirbo perdaug ar permažai, tas į tuos naujus namus pateкti negalėjo. Dauguma italų tai kategorijai neatitiko ir iš 1,493 šeimų — didelė dauguma buvo negrai ir portorikiečiai. Kai 1961 m. apie 108 gatvę ir 1 avenue buvo pastatyti 1,635 šeimų kooperatyvūs apartmentai, buvo žadėta ju pusę parduoti seniesiems rajono gyventojams-italams. Tačiau kai jie buvo atidaryti ir pradėjo savo kvotą užpildinėti negrai bei portorikiečiai — italai išsigando ir savo privilegijos atsisakė, retas kuris ja pasinaudojo. "Mažoji Italija" dejavo, kad ji yra "salelė, apsupta juodos jūros." Dauguma jos gyventojų išsiskirstė: vieni nuėjo gyventi į rytinę Bronxo dalį, kiti į Brooklyną, Queensą ar dar toliau į rytus—Long Islandą. Liko tik jų bažnyčia, karčiamos ir keli biznieriai bei namų savininkai.

Italų dauguma, kaip ir kitų neapsišvietusių senųjų imigrantų, buvo fanatiškai religingi. Nors ir skursdami, jie pasistatė didžiulę bažnyčią, parapijinę mokyklą ir išlaikė net 5 kunigus. Bažnyčia, žinoma, užrašyta vyskupui. Išsiskirsčius parapijiečiams, bažnyčios irgi sumažėjo. Be to, dėl siautėjančių riaušių bei neramumų, jie bijojo net paradines bažnyčios duris atidaryti, melstis ėjo pro šonines duris.

Tačiau, sakoma, jog nėra tokio blogio, kuris neišeitų į gerą. Apsukrūs bažnyčios "trustisai" įsigijo tokius kunigus, kurie moka portugalų kalbą ir jie pradėjo verbuoti į savo tariamai itališką parapiją — katalikus portorikiečius. Šiuo metu pastarieji jau viršija italus ir bažnyčios reikalai tarpsta. O juk neapkenčiamo portorikiečio doleris kunigui lygiai geras, kaip ir "mylimo" italo: "business is business"!

Brooklyno laužynų rajonas

Daug kas mano, jog blogiausias New Yorko miesto rajonas, tai negrų apgyventas Harlemas. Net iš užsienių atvykę turistai, norį pamatyti New Yorko laužynus ("getą"), prašo jiems parodyti Harlemą.

O betgi yra mieste ir daug prastesnių miesto vietų, negu Harlemas. Paimti galime pavyzdžiui tik vieną Brooklyno sritį, vadinamą **Bedford-Stuyvesant** (neminint Brownsville, East New York, So. Jamaica, etc.), kuri prasideda į pietus nuo nuskurdusio ir dar vis smarkiai skurdėjančio (kadaise buvusio lietuviu kultūrinio centro) — **Williamsburgo.** Šis laužynas tesiasi kone iki pat Eastern Parkway, kadaise buvusia gražiausia miesto alėja: 200 pėdų pločio, abiem pusėm nusodinta po tris eiles medžiu, etc.

Seniau Bedford-Stuyvesant apylinkė buvo visai pakenčiama miesto dalis, kurioje gyveno visokių tautų žmonės. Buvo švariai užlaikomi namai, ištaigios krautuvės, teatrai, salės ir kiti kultūrinio gyvenimo patogumai. Tačiau prieš kelis metus pradėjo ten masiškai apsigyventi iš pietinių valstijų atvykę negrai ir portorikiečiai. Jų išsigandę, baltieji pradėjo trauktis į pietus bei rytus: Flatbush, Brighton Beach, Boro Park, Long Island ir kitur. Apleistuose namuose (kaip jau minėjau) apsigyveno negrai ir portorikiečiai. Dauguma jų geri, ramūs žmonės, bet yra nedidelė dalis ir kriminalinio elemento. Apylinkėje žymiai padidėjo žmonių užpuldinėjimai, prievartavimai, įsilaužimai, plėšimai, vagystės. Krautuvių langai, savisaugos dėlei, "pasipuošė" geležinėm grotom, lyg kalėjimų. Daugelis verslininkų visai išbėgiojo. Šiame rajone dabar gyvena tik apie 8 ar 10 procento baltųjų. Namų savininkai savo nusavybę apleido, neprižiūri, netaiso. Jie skundžiasi, būk nespėją apvalyti, nes naujieji nuomininkai viską prišiūkšlina. Tačiau tuo pasiteisinti negalima, reikia tik geros valios, kurios tačiau nėra.

Negalima sakyti, kad visi pabėgę baltieji yra rasistai, kad jie negrų neapkenčia. Tarp jų yra nemažas skaičius ir pažangiečių, net ir laisviečių. Jie nebijo negrų, tik nenori gyventi su apsileidėliais bei ištvirkėliais, kurie ateina kartu su padoriais naujakūriais. Toji nepageidaujama jų mažuma daro gėdą ir teisingiem bei sąžiningiem jų pačių rasės žmonėm. Būtų gera, kad jų pačių šviesuomenė imtų savo atsilikusius tautiečius mokyti ir šviesti.

Miesto valdyba jau seniai žada Bedford-Stuyvesant rajone išgriauti senus laužus ir statyti varguomenei žemos nuomos apartmentus. Bet vis delsia, vis nesusitaiko miesto pareigūnai su valstijos ir federalinės valdžios tam tikrom komisijom. O žmonės vargsta...

Varguomenės šelpimo klausimas

New Yorko miestas, gal daugiau negu kuris kitas Amerikos miestas, kenčia nuo perdidelio varguomenės skaičiaus. Tą naštą jaučia visi miesto gyventojai, ypatingai eiliniai piliečiai. Miesto šalpa gyvenančių skaičius praeitais metais padidėjo iki suviršmilijono (1,047,500) žmonių, t. y. priaugo po daugiau negu 14,000 kas mėnuo, nors tuo patim laikotarpiu nedirbančių skaičius sumažėjo. Kas **aštuntas** miesto žmogus gyvena iš šalpos. Tai rodo, kiek skurdo yra mieste, kokia didelė bėdžių proporcija.

Pažiūrėkime, ką rodo skaičiai, statistika. 9163 m. pašalpai išmokėta, iš 3-jų bilijonų doleriu miesto biudžeto, 11%. Gi dabartinis biudžetas siekia 5.9 bilijono dolerių, iš kurių jau 22% eina šalpos reikalams. Taigi pašalpai išmokama suma dabar yra **suviršė tris kartus didesnė.** Šiais fiskaliniais metais bus išmokėta pašalpoms 835.2 milijono dolerių, o 1967 m. už tiek pat laiko išmokėta tik 453.9 milijono (tuomet buvo tik 694,758 iš šalpos gyvenančiuių). Šios sumos 2/3 sumoka federalė ir valstijos valdžios, o miestas—1/3.

Atrodo, jog New Yorko miestas išmoka pašalpų **daugiausia** ir prašančiųjų skaičius čia sparčiausiai auga. Gi tuo patim laiku tokiuose diddmiesčiuose, kaip Chicaga, Pittsburghas ir kiti, pašalpos ieškančiųjų skaičius ne tik kad nepakilo, bet dar truputį sumažėjo. (Pašalpa mokama nelygiai: pav. Mississippi valstija duoda tik $20.00 mėnesiui, o New Yorke jie gauna apie $100 mėn. ir daugiau.)

Dėl to kai kas sako, jog New Yorko miesto administracija yra "perdaug liberali," kad ji teikia pašalpą ir tokiems, kurie galėtų dirbti, o kartais ir dirbantiems (kurie mažai uždirba). Tačiau tokių atvejų nedaug. Daugelis žmonių dirbti norėtų, bet darbo negauna. Be to, nelavintų darbininkų algos tokios mažos, kad darbo ieškoti jų neskatina, jie ieško šalpos.

Mokesčiuose nelygybė

Nė viena civilizuota visuomenė savo piliečių badauti neverčia. Bendruomenė turi varguomenę maitinti. Tik šalpos našta turėtų būti taip sutvarkyta, kad ją neštų tie, kurie **mažiausia** tai jaustų. Visas šalpos lėšas turėtų padengti tie, kurių metinės pajamos siekia $25,000 ar daugiau. Eiliniai piliečiai turėtų būti nuo tokių mokesčių atleisti. Be to: Amerikos bažnyčių (katalikų, protestantų, žydų ir kitų) turtai skaičiuojami ne milijonais, bet **bilijonais-milijardais** dolerių (1 bilijonas—1,000 milijonų). Bažnyčių metinės pajamos siekia milijonus dolerių, o jos **jokių mokesčių valstybei nemoka.** Taigi bažnyčios turėtų didelę šalpos dalį padengti iš savo milijoninių pajamų.

Sutvarkius šalpos lėšas racionaliu pagrindu, būtų galima išlaikyti ir varguomenę, ir lėšu našta miestų neslėgtų. Kai New Yorko miesto administracijos operatyvinės lėšos kasmet kyla po 15%, o pajamos tik po 4%, tai skirtumas pasidaro gana didelis. Šias žirklių geležtes į krūvą suvesti — didelė problema! Tik ką minėtieji įplaukų šaltiniai šią dilemą pilnai išrištų. Piliečiai turėtų apie tai rimtai pagalvoti!

Iš LDS 13 kuopos susirinkimo

LDS 13 kp. susirinkimas ivyko lapkričio 6 d., LDS Centro raštinėje, nes salėje tuo metu buvo Aido choro praktikos. Narių nemažai dalvvavo.

Fin. sekr. Ona Yakštis raportavo, kad ligonių nėra, visi nariai laiku pasimoka savo mokestis.

Iš LDS 3 Apskrities konferencijos delegatai raportavo, kad konferenciia buvo skaitlinga ir visi dalyviai buvo gerai nusiteikę. Aptarta kuopų ir apskrities veikla. Kuopų delegatų raportai rodo, kad tos kuopos, kurios dalyvauja konferencijoje, laiko reguliariai susirinkimus ir darbuojasi, kiek aplinkybės leidžia. Konferencija vienbalsiai patvirtino Apskrities komitetą, kad jis ir vėl eitų pareigas iki kitos konferencijos, kad konferenciją sušauktų New Jersey valstijoje ir kartu turėtų apskrities parengimą.

Kuopos parengimo komisija raportavo, kad jau smarkiai ruošiamasi prie parengimo. Pasirodo, kad šis parengimas bus įdomus ir įvairus, taipgi kad visi dalyviai galės sočiai prisivaišinti tik už porą dolerių. Kaip žinia, parengimas įvyks gruodžio 15 d., "Laisvės" salėje, Ozone Park, N. Y. Kviečiami kuopos nariai šiame metiniame parengime dalyvauti ir savo draugus, bei pažįstamus pasikviesti. Daugiau apie parengimą bus vėliau parašyta.

Tenka priminti, kad sekamas kuopos susirinkimas bus labai svarbus. Išgirsime iš valdybos metinius raportus ir aptarsime kitų metų veiklą. O po susirinkimo galėsime visi ir pasivaišinti. Susirinkimas įvyks trečiadienio vakare,, gruodžio 4 d. Prašome visų dalyvauti.

Kp. narys

Los Angeles. — Sirhan B. Sirhan, kaltinamo Roberto Kenedžio užmušimu, kalinimas ir jo bylos paruošimas jau kainavo pavietui $285,000.

New Yorkas girdės V. Noreiką

Atrodo, kad tikrai dainuos Virgilijus Noreika lapkričio 24 d. Brooklyn Academy of Music koncertų salėje.

Bilietai numeriuoti ir įėjimas $5, $4, bei $3, pagal pasirinkimą. Bilietus galima įsigyti "Laisvės" ofise, "Vienybėje," pas Bručą ir pas V. Belecką.

Po koncerto, kuris įvyks po pietų, bus vakarienė pas V. Belecką (Winter Garden), 1883 Madison St., Brooklyne (Ridgewood'o dalyje). Į vakarienę bilietai $5.

Rep.

Ilgiausių metų K. Petrikienei!

Šių metų lapkričio 6 d. buvo mūsų nenuilstančios visuomenininkės ir Lietuvių Literatūros Draugijos pirmininkės Katrinos Petrikienės 75-asis gimtadienis. O reikia pasakyti, kad draugė Katrina atrodo gerai — ji pilna energijos, iniciatyvos ir nė nekalba apie išsitraukimą iš veikimo. Tik

gaila, kad jos sąlygos tokios, kad tolokai gyvena nuo centrinių įstaigų, bet vis vien suranda galimybių ir laiko atvykti į svarbesnius susirinkimus, parašyti laiks nuo laiko į laikraščius.

Kalbant apie Katriną Petrikienę, akivaizdžiausiai prieš mūsų akis atsistoja visas mūsų pažangusis judėjimas. Katrina atvyko į Ameriką būdama jaunutė apie 1912 metus ir greit susivokė kur link eiti. Ji nepaskendo smulkmenose bei galvojime apie susikrovimą turtų. Ji puolėsi į apšvietą.

Katrina yra pasakiusi šimtus prakalbų tais laikais, kada būti pažangiuoju veikėju reikėjo drąsos net vyrui, o ji—moteris! Ji buvo pirmoji Lietuvių Moterų Progresyvaus Susivienijimo žurnalo "Moterų Balso" redaktorė. Ji visą laiką buvo šios organizacijos Pildančiajame Komitete.

Ateinančiame New Yorko Lietuvių Moterų klubo susirinkime, kuris įvyks lapkričio 20 d., 6 val. vakare, klubietės su vaišėmis pagerbs buvusią savo ilgametę pirmininkę, kaip mes dažnai sakome, "mūsų klubo motiną," nes ji yra viena iš klubo kūrėjų. Palinkėsime jai ilgiausių metų, darbingų metų ir laimės jos visuose užmojuose.

Mieloji drauge, Katrina, gyvenk ilgai, būk tvirta ir energinga, kaip iki šiol!

Ieva Mizarienė

Žiaurus oras koncertui smarkiai pakenkė, bet jo nesutrukdė

Sekmadienį mūsų New Yorke ir visoje jo apylinkėje siautėjo tikrai žiaurus oras. Ir vėjas buvo didelis, ir smarkiai lijo, ir buvo labai šalta. Buvo labai bijota, kad didžiulė salė bus pusiau tuščia. Tiesa, toks oras nemažai pakenkė, bet prisirinko apypilnė gražios, entuziastiškos lietuv iškos publikos.

Koncerto programa buvo viena iš gražiausių ir įvairiausių. Apie jos eigą, apie menininkus, kurie mus linksmino, penktadienio "Laisvėje" rasite platų mūsų korespondento A. Gilmano aprašymą.

SERGA

"Laisvėje" jau buvo rašyta, kad laisvietis Jurgis Bernotas išėjo į ligoninę ir bus operuotas "ant patrūkimo." Na, tai šeštadienį ir nuvykau jį aplankyti. Tiesa, radau jį ligoninėje, bet operuotas dar nebuvo. Mat, į ligoninę jis atsigulė su dideliu šalčiu ir kosėjimu, tai gydytojai nutarė operaciją atidėti iki pirmadienio, lapkričio 11 d. Ši žinia rašoma pirmadienio rytą, tai dar nežinia, ar mūsų Jurgis jau po operacijos, ar dar vėl turės palaukti, jei kosėjimas bus jo neapleidęs.

Kaip ten bebūtų, jis guli Jamaica ligoninėje, kambaryje 321-ame. Lankyti galima visomis valandomis.

Statys 4 ligonines

Albany, N. Y. — Legislatūra nutarė statyti New Yorke keturias ligonines ir aštuonis sveikatos centrus. Statyba kainuos daugiau kaip 276 milijonus dolerių.

Statyba bus įvykinta per penkis metus. Statybai finansuoti bus išleisti bonai.

Yonkers, N. Y.—State Division of Human Rights nubaudė namo savininką, kuris atsisakė nuomoti kambarius negrei. Dabar iš jo algos kolektuojama bausmė, kurios dalis eina nuskriaustai negrei.

Parengimų kalendorius

Lapkriičo 17 d.

Pietūs su menine programa "Laisvės naudai Harrison, N. J. Rengia Harrisono ir Newarko LDS kuopos.

Gruodžio 1 d.

LLD 1 kuopos kultūrinė popietė "Laisvės" salėje.

Gruodžio 15 d.

LDS 13 kuopos metinis parengimas Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y.

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 12 d., 2 val. popiet. "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park.

Visi nariai prašomi dalyvauti. Bus svarbu, nes tarsime dailės parodos rengimo reikalus.

Kp. Valdyba

KLUBIETĖMS

Dalyvaukime visos vakare (lapkričio 20 dieną), 6 val. New Yorko Lietuvių Moterų klubo susirinkime.

Pagerbsime buvusią pirmininkę K. Petrikienę, padainuosime jai "Ilgiausių metų" prie kavutės ir pyrago. Visa tai darysime todėl, kad lapkričio 6 d. šiai ilgametei visuomenininkei suėjo 75 metai amžiaus.

Valdyba

Newark, N. J.—Penki policistai apkaltinti už leidimą automobilių vagims viešai veikti ir nuo jų kyšius imti.

Newark, N. J. — Black Panthers partija traukia atsakomybėn Newarko policijos departamentą už brutalų elgėsį rinkimų dieną.

PERKAME SENUS PINIGUS

Kas turite senų lietuviškų pinigų, arba Europos pinigų, ar senų amerikoniškų pinigų, mes nupirksime nuo jūs. Taipgi perkame metalinius, varinius, sidabrinius ir auksinius pinigus, siųskite man, o aš prisiųsiu čekį:

FRED WERNER
25-26 Howard Road
North Bellmore, N. Y.

Mokame geras kainas.

IŠNUOMAVIMUI

Išnuomoju du fornišiuotus kambarius, naujai išrementuoti. Gali kreiptis pavienis asmuo ar du asmenys. Visi patogumai. Dėl daugiau informacijų, prašome kreiptis telefonu 827-9148. Klauskite Mrs. Belskis. (85-86)

Reiškiame gilią užuojautą **Nelei Ventienei** ir jos šeimai, Forest Hills, N. Y., mirus jos motinai

Anelei Juškienei

Lietuvoje, Utenos rajono Vyžuonų miestelyje.

Taipgi reiškiame gilią užuojautą velionės vyrui Kazimierui Juškai ir giminėms Lietuvoje.

Jonas ir **Anastazija Kauliniai**
Huntington Sta., L. I., N. Y.

UŽUOJAUTA

Mirus

Anelei Juškienei

Utenos rajono Vyžuonų miestelyje

Gilią užuojautą reiškiame brangiajai Nelei Ventienei, netekusiai mylimos motinos. Lai būna lengva jai liūdesio valanda. Taipgi reiškiame užuojautą Nelės šeimai, ir velionės likusiai šeimai Lietuvoje.

Nastė ir Pranas Bukniai
Brooklyn, N. Y.